

**NATIONAAL ACTIEPLAN IN DE STRIJD TEGEN
GENDERGERELATEERD GEWELD 2021-2025**
STRATEGISCHE PIJLERS EN BELANGRIJKSTE MAATREGELEN

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
INTRODUCTIE	4
DE CONVENTIE VAN ISTANBUL ALS KOMPAS	6
WAT VERSTAAT MEN ONDER GENDERGERELATEERD GEWELD?	7
EEN INTERSECTIONELE AANPAK	13
METHODOLOGIE	15
INSTITUTIONELE VERHOUDINGEN	16
STRATEGISCHE PIJLERS 2021-2025	17
PIJLER I: Het aannemen van een conceptueel referentiekader over gendergerelateerd geweld	19
PIJLER II: Een geïntegreerd beleid voeren waarbij alle sectoren en het maatschappelijk middenveld worden betrokken om samen op te treden tegen gendergerelateerd geweld, en kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen om de kennis over gendergerelateerd geweld te verbeteren.	23
PIJLER III: Preventie van gendergerelateerd geweld door bewustmaking, onderwijs, vorming en responsabilisering van plegers, en door de factoren die tot dergelijk geweld leiden, aan te pakken.	36
PIJLER IV: Beschermen, begeleiden en ondersteunen van slachtoffers van gendergerelateerd geweld en hun omgeving (met inbegrip van kinderen die aan dergelijk geweld worden blootgesteld) door de opvolging rond hen te centreren.	73
PIJLER V: Het strafrechtelijk beleid inzake gendergerelateerd geweld bijsturen en moderniseren, met bijzondere aandacht voor de bescherming van slachtoffers en hun erkenning als zodanig.	99
PIJLER VI: Ervoor zorgen dat in het asiel- en migratiebeleid rekening wordt gehouden met gendergerelateerd geweld.	117
PIJLER VII: Optreden en strijden tegen gendergerelateerd geweld op internationaal vlak	124
MONITORING	130
A. STRUCTUUR	130

B. MONITORING

130

C. EVALUATIE

134

INTRODUCTIE

De #MeToo, #BalanceTonPin-bewegingen en de bewegingen die daarop volgden, zoals #BalanceTonFolklore, #BalanceTonSport, #BloomForChange, #MeTooInceste, #MeTooGay, #BloomForJulie, #BalanceTonBar of #EndRapeCulture, #IkGeloofU, , hebben bewegingen tegen gendergerelateerd geweld ongekend zichtbaar gemaakt. Ze onthulden de omvang van gendergerelateerd geweld, en in het bijzonder geweld tegenover vrouwen, zowel thuis als op het werk, in de sport, op straat, in het openbaar vervoer, in studentenvereniging, enz. Ze benadrukten hun repetitieve, massale en systematische karakter. Deze feiten tonen aan dat iedereen kan getroffen worden, ongeacht hun sociale klasse, gender, beroep of kleding. De nieuwe Sociale netwerken en -bewegingen hebben niet alleen de mogelijkheid gecreëerd om een openlijk vrij debat te houden, maar hebben ook vooral aan slachtoffers die voorheen niet gehoord werden een stem gegeven.

Sinds 2001 is de bestrijding van gendergerelateerd geweld het onderwerp geweest van vijf grote nationale actieplannen in ons land (zie hieronder). Meer recentelijk, in december 2019, is een interministeriële conferentie (CIM) over vrouwenrechten opgericht: de werkzaamheden van deze conferentie werden snel toegespitst op gendergerelateerd geweld vanwege de gevolgen van de corona crisis voor deze problematiek.

De nodige maatregelen om de pandemie te bestrijden, hebben gendergerelateerd geweld immers verergerd: toename van huiselijk geweld¹, intimidatie in de openbare ruimte en online, ... Heel snel luidden opvangcentra, onderzoekers en andere actoren in het veld de alarmbel. Er zijn cijfers en studies gepubliceerd over de impact van de pandemie op situaties van huiselijk geweld². In november 2020 keurde de federale regering haar plan goed om gender- en intrafamiliaal geweld te bestrijden na de 2e golf van COVID 19, met inbegrip van met name maatregelen op het gebied van justitie en politie. Ook de deelstaten namen reeds actieplannen aan om binnen hun bevoegdheidsdomein de strijd tegen gendergerelateerd geweld aan te gaan. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het Brusselse Plan ter Bestrijding van Geweld tegen Vrouwen aangenomen, de Vlaamse Regering heeft het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld aangenomen, het Waals Gewest, de Federatie Wallonië-Brussel en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) hebben het Intra-Franstalig plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen 2020-2024 aangenomen en ten slotte heeft de Federatie Wallonië-Brussel het Vrouwenrechtenplan 2020-2024 aangenomen.

Gendergerelateerd geweld blijft helaas het nieuws dramatisch markeren, zoals blijkt uit de vele gevallen die al zijn geregistreerd in 2021. Omdat er nog steeds geen officiële registratie van slachtoffers van partnermoorden of enig andere misdrijf naar geslacht bestaat, heeft het

---

¹ <https://ircp.ugent.be/wp-content/uploads/2020/05/Toelichtend-rapport-RSA-studie-Eerste-bevindingen-Mei-2020-1.pdf>.

² <https://bps-bpv.brussels/nl/nieuwe-publicatie-intrafamiliaal-geweld-het-brussels-hoofdstedelijk-gewest-tijdens-de>

"Feministisch platform tegen geweld tegen vrouwen" een telling van vrouwenmoorden opgesteld op basis van informatie die in de pers is gepubliceerd, en dit cijfer betreft al 18 voor 2021³⁴. Deze moorden zijn het verschrikkelijke gevolg van een escalatie van geweld, met slachtoffers die vaak al aangifte hebben gedaan. Al te vaak waren de plegers dus gekend, en toch verhinderde dit geen nieuwe tragedies.

Afgezien van deze bijzonder pijnlijke gevallen, blijven er elke dag meerdere situaties van gendergerelateerd geweld ontstaan. Zowel op korte als op middellange termijn moeten engagementen worden aangegaan om dit fenomeen drastisch te verminderen.

Beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld is natuurlijk niet nieuw. Vrouwenrechtenverenigingen en opvangcentra die in de jaren tachtig werden opgericht, waren de eersten die de aandacht op dit onderwerp vestigden. Dankzij onder andere deze bewegingen zijn de opvattingen rond gendergerelateerd geweld geleidelijk geëvolueerd van iets wat als een privé-aangelegenheid werd beschouwd, tot de visie vandaag: gendergerelateerd geweld is een ernstig maatschappelijk probleem dat mede door de regeringen moet bestreden worden.

Eén van de uitdagingen was om kenbaar te maken dat gendergerelateerd geweld niet beperkt blijft tot fysiek geweld. Het geweld is soms ook economisch, seksueel, psychologisch, ... Gendergerelateerd geweld evolueert mee met de veranderingen in de samenleving. Zo is online geweld, dat zijn intrede deed met technologische innovaties, nu een grote uitdaging. De strijd tegen gendergerelateerd geweld heeft geleidelijk ingang gekregen in het institutionele landschap. Sinds 2001 geeft België concrete uitdrukking aan zijn internationale engagementen door de goedkeuring van nationale actieplannen (NAP's) waarin de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten zijn betrokken en die worden gecoördineerd door het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (IGVM).

Het eerste NAP (2001-2003) bracht een reeks maatregelen samen om geweld tegen vrouwen te bestrijden. Het tweede NAP (2004-2007) was gericht op de bestrijding van geweld tussen partners. Het derde NAP (2008-2009) versterkte de reeds geboekte vooruitgang op dit gebied. Het vierde NAP (2010-2014) besteedde ook specifiek aandacht aan meer specifieke vormen van geweld zoals gedwongen huwelijken, zogenaamd 'eengerelateerd' geweld en genitale verminking van vrouwen (VGV). Tot slot werd in een vijfde NAP (2015-2019) bijzondere aandacht besteed aan de bestrijding van seksueel geweld.

De ontwikkeling van het Belgische beleid en zijn wetgeving werd ook beïnvloed door de internationale verbintenissen die België aanging. Deze omvatten het VN-Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen (CEDAW), het Beijing Platform for

---

³ Deze gegevens zijn afkomstig van de blog 'Stop Femicide', die werd opgericht door het Feministisch platform tegen geweld tegen vrouwen (FPGV) (<http://stopfemicide.blogspot.com/>).

⁴ Volgens de WHO onderscheidt "femicide" (of "vrouwenmoord") zich van "mannenmoord" door specifieke kenmerken. Zo worden de meeste gevallen van femicide gepleegd door partners of ex-partners, en gaat het om aanhoudend geweld in huiselijke kring, bedreigingen of intimidatie, seksueel geweld, of situaties waarin vrouwen minder macht of minder middelen hebben dan hun partners": https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/77421/WHO_RHR_12.38_eng.pdf;sequence=1

Action, Europese richtlijnen zoals Richtlijn 2012/29/EU inzake de rechten en bescherming van slachtoffers van misdrijven, maar ook en vooral het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld, bekend als het Verdrag van Istanbul, geratificeerd door België in 2016.

Deze internationale instrumenten hebben ertoe geleid dat de verschillende bevoegdheidsniveaus in het land beleid hebben ontwikkeld op het gebied van bewustwording, training, preventie, bescherming, ondersteuning van slachtoffers, ondersteuning van plegers, geïntegreerd beleid en strafrechtelijk beleid. Er is dus in de loop der jaren vooruitgang geboekt, maar er zijn nog steeds verbeteringen nodig om zo goed mogelijk tegemoet te komen aan deze internationale verbintenissen en aan de behoeften die door de actoren op het terrein worden geuit.

DE CONVENTIE VAN ISTANBUL ALS KOMPAS

Het Verdrag van Istanbul, zonder voorbehoud geratificeerd op 14 maart 2016 door België, is het eerste wettelijk bindende instrument ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld op vier belangrijke gebieden: geweldpreventie, bescherming van slachtoffers, vervolging van plegers en ontwikkeling van geïntegreerde, alomvattende en gecoördineerd beleid. Het is het meest succesvolle instrument in de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

Het onafhankelijke gespecialiseerde orgaan dat verantwoordelijk is voor het toezicht op de tenuitvoerlegging door de staten die partij zijn bij het Verdrag van Istanbul, is het GREVIO. Deze groep van deskundigen⁵ heeft op 21 september 2020 haar eindrapport gepubliceerd over wetgevende en andere maatregelen die uitvoering geven aan de bepalingen van het Verdrag van Istanbul van België. Dit rapport gaat vergezeld van aanbevelingen ter verbetering van het Belgische beleid in de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

Dit rapport was gebaseerd op het door België in februari 2019 ingediende staatsrapport, de alternatieve rapporten van het maatschappelijk middenveld en het GREVIO-beoordelingsbezoek dat in oktober 2019 in België werd uitgevoerd. De Belgische autoriteiten hebben de gelegenheid gehad om afsluitende opmerkingen over dit rapport te formuleren en deze hebben ook gepubliceerd.

Op de vergadering van het Comité van de Partijen bij het Verdrag van Istanbul op 15 december 2020 werden ook prioritaire aanbevelingen over de uitvoering van het Verdrag van Istanbul aan België gericht (cf. monitoring).

---

⁵ GREVIO is het orgaan binnen de Raad van Europa dat belast is met het toezicht op de uitvoering van het Verdrag van Istanbul door de partijen. Het is samengesteld uit 15 onafhankelijke deskundigen.

Zodra de Conventie door België werd geratificeerd, besloten vrouwenorganisaties en diensten die gespecialiseerd zijn in de strijd tegen geweld tegen vrouwen, een actieve rol te spelen door zich te verenigen om de realiteit op het terrein te laten horen. De Coalitie "Samen Tegen Geweld" heeft het eerste alternatieve rapport⁶ opgesteld over de toepassing van het Verdrag in België.

Het NAP 2021-2025 zal er dan ook een punt van maken om zoveel mogelijk rekening te houden met de lessen die GREVIO heeft getrokken met betrekking tot het Belgische beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld en met de verschillende aanbevelingen die in dit verband worden gedaan.

Het doel is ook om het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld op te nemen in het perspectief van de 2020-2025-strategie van de Europese Unie ten gunste van de gelijkheid van mannen en vrouwen, *"die tot doel heeft te komen tot een Europa waar mannen en vrouwen gelijk zijn en waar gendergerelateerd geweld, genderdiscriminatie en structurele ongelijkheden tussen vrouwen en mannen tot het verleden behoren."*⁷

WAT VERSTAAT MEN ONDER GENDERGERELATEERD GEWELD?

Gendergerelateerd geweld wordt gedefinieerd als geweld tegen een persoon omwille van diens geslacht of gender. Vrouwen worden onevenredig getroffen door gendergerelateerd geweld. Het fenomeen maakt ook slachtoffers bij mensen wiens genderexpressie niet overeenkomt met wat algemeen wordt aanvaard als de norm door de samenleving. Dit geweld vormt een grote maatschappelijke uitdaging die diepgeworteld blijft in de ongelijkheid tussen vrouwen en mannen. De bestrijding van dit geweld rechtvaardigt daarom een alomvattende aanpak die is verankerd in het beleid voor de gelijkheid van vrouwen en mannen.

Veel mensen worden dagelijks geconfronteerd met gendergerelateerd geweld⁸, als slachtoffer, pleger, getuige of eerstelijns actor. Dit geweld manifesteert zich in verschillende vormen, maar vormt altijd een aanslag op de integriteit van het slachtoffer en een schending van de grondrechten van een persoon.

---

⁶ Alternatieve rapport van Coalitie "Samen Tegen Geweld", 2019, <https://rm.coe.int/rapport-alternatif-belgique-shadow-report-belgium/1680931a73>.

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0152&from=NL>

⁸ Volgens het Verdrag van Istanbul verwijst de term "gender" naar de sociaal geconstrueerde rollen, gedragingen, activiteiten en attributies die een bepaalde samenleving passend acht voor vrouwen en mannen.

De gevolgen en invloed op fysiek, psychisch, seksueel, economisch en sociaal vlak zijn voor de slachtoffers vaak erg groot. Dit geweld is aanwezig in alle geledingen van de samenleving en treft alle sociale categorieën. Ze vormen een van de belangrijkste obstakels voor een volledig gelijkwaardige samenleving.

Gendergerelateerd geweld heeft ook een bredere impact op de samenleving. Volgens een recente raming van het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) bedragen de kosten van gendergerelateerd geweld in de EU 366 miljard euro per jaar. Geweld tegen vrouwen vertegenwoordigt 79% van deze kosten ('289 miljard). Volgens een extrapolatie per land bedragen de kosten van gendergerelateerd geweld in België 9,399 miljard euro per jaar, waarvan 7,449 miljard euro per jaar voor gendergerelateerd geweld tegen vrouwen⁹.

Het gewicht van genderstereotypen, die maar al te vaak nog aanwezig zijn in onze samenleving, spelen een hoofdrol in de mechanismen van het ontstaan en in stand houden van verschillende vormen van gendergerelateerd geweld. Deze genderstereotypen hebben dan ook tot gevolg dat geweld wordt geminimaliseerd en gebagatelliseerd. Dit kan het risico om slachtoffer van geweld te worden verhogen.

Elementen van de definitie

Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad (punten 17 en 18).

Geweld dat gericht is tegen een persoon op grond van zijn of haar geslacht, genderidentiteit of -expressie of geweld dat personen van één welbepaald geslacht buitenproportioneel treft, wordt beschouwd als gendergerelateerd geweld. Het kan de fysieke, seksuele, emotionele of psychologische integriteit van een slachtoffer schaden of materieel verlies voor het slachtoffer met zich meebrengen. Gendergerelateerd geweld wordt opgevat als een vorm van discriminatie en een schending van de fundamentele vrijheden van het slachtoffer. Het omvat huiselijk geweld, seksueel geweld (met inbegrip van verkrachting, aanranding en seksuele intimidatie), mensenhandel, slavernij, alsook verschillende vormen van schadelijke praktijken zoals gedwongen huwelijken, genitale verminking van vrouwen en zogenaamde "eerwraak". Vrouwen die het slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld en hun kinderen hebben vaak specifieke steun en bescherming nodig vanwege het verhoogde risico op secundaire en herhaalde victimisatie, intimidatie en represailles verbonden aan dergelijk geweld".

⁹ EIGE (2021), The costs of gender-based violence in the European Union, pre-proof version.

"Vrouwen worden buitenproportioneel zwaar getroffen door geweld in hechte relaties (huidige of voormalige echtgeno(o)t(e) of partner of andere familielid van het slachtoffer) en de situatie kan nog ernstiger zijn als de vrouw economisch, sociaal of wat betreft haar verblijfsrecht afhankelijk is van de dader.)".

IAO C190 - Verdrag betreffende de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk

Onder "gendergerelateerd geweld en gendergerelateerde intimidatie" worden geweld en intimidatie verstaan die gericht zijn op een persoon vanwege zijn of haar geslacht of gender of die een buitenproportioneel effect hebben op personen van een bepaald geslacht of gender, en omvat ook seksuele intimidatie.

Erkendend dat gendergerelateerd geweld en gendergerelateerde intimidatie buitenproportioneel veel vrouwen en meisjes treffen, en erkennend dat een inclusieve, geïntegreerde en gendergevoelige aanpak die de onderliggende oorzaken en risicofactoren aanpakt, waaronder genderstereotypen, meervoudige en intersectionele vormen van discriminatie en ongelijke machtsverhoudingen op basis van gender, essentieel is om een einde te maken aan geweld en intimidatie op het werk.

Verdrag van Istanbul

Volgens het toelichtend verslag bij het Verdrag moet het gebruik van de term "gendergerelateerd geweld tegen vrouwen" worden opgevat als zijnde "gelijkwaardig aan de term "gendergerelateerd geweld" die wordt gebruikt in de algemene aanbeveling nr. 19 van het CEDAW over geweld tegen vrouwen (1992), de verklaring van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over de uitbanning van geweld tegen vrouwen (1993) en de Aanbeveling Rec(2002)5 van het Comité van Ministers van de Raad van Europa aan de lidstaten over de bescherming van vrouwen tegen geweld (2002). "

"Gender" verwijst naar de maatschappelijk bepaalde rollen, gedragingen, activiteiten en eigenschappen die in een maatschappij passend worden geacht voor vrouwen en mannen.

"Gendergerelateerd geweld tegen vrouwen" verwijst naar geweld gericht tegen een vrouw omdat ze een vrouw is of geweld dat vrouwen buitenproportioneel treft.

"Huiselijk geweld" verwijst naar alle vormen van fysiek, seksueel, psychologisch of economisch geweld dat plaatsvindt binnen het gezin of het huishouden of tussen voormalige of huidige echtgenoten of partners, ongeacht of de dader in dezelfde woning als het slachtoffer verblijft of heeft verbleven.

Verklaring van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties over de uitbanning van geweld tegen vrouwen (1993)

Onder geweld tegen vrouwen worden onder meer, maar niet uitsluitend, de volgende vormen van geweld verstaan:

a) Fysiek, seksueel en psychologisch geweld binnen het gezin, met inbegrip van slagen, seksueel misbruik van vrouwelijke kinderen thuis, geweld in verband met de bruidsschat, verkrachting binnen het huwelijk, genitale verminking van vrouwen en andere traditionele praktijken die schadelijk zijn voor vrouwen, geweld buiten het gezin en geweld in verband met uitbuiting;

- b) *Fysiek, seksueel en psychologisch geweld in de gemeenschap, met inbegrip van verkrachting, seksueel misbruik, seksuele intimidatie op het werk, in onderwijsinstellingen en elders, pooierschap en gedwongen prostitutie;*
- c) *Fysiek, seksueel en psychologisch geweld dat door de staat wordt begaan of gedoogd, ongeacht waar het zich voordoet.*

Partnergeweld, door het Verdrag van Istanbul "huiselijk geweld" genoemd, is een echt endemisch probleem. Volgens de enquête over misdaad, veiligheid en de rechten van slachtoffers, uitgevoerd door het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA), één vrouw op vier is het slachtoffer van lichamelijk en/of seksueel geweld binnen een relatie (24% in België tegenover 22% in Europa).¹⁰ De genderdimensie is inherent aan deze problematiek. Volgens de enquête over misdaad, veiligheid en de rechten van slachtoffers, uitgevoerd door het FRA¹¹, is in België 44% van de vrouwelijke en 11 % van de mannen het slachtoffer van geweld geworden van een familielid of een naast familielid. Uit de resultaten van het recent¹² gepubliceerd longitudinale onderzoek van het Verwey Jonker Instituut, genaamd "Kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?", rond de mogelijkheid tot het stoppen van huiselijk geweld, blijkt dat van de gezinnen die zich aanmeldden bij SterkHuis, er veelal sprake was van een complexe multiproblematiek. In 90% van de gevallen werd er fysiek, psychisch of seksueel partnergeweld gepleegd. Daarnaast was in 91% van de gevallen sprake van kindermishandeling, -verwaarlozing of waren kinderen getuige van partnergeweld. Tot slot was bij de eerste aanmelding in 57% van de gevallen sprake van zowel partnergeweld, als kindermishandeling.

De genderdimensie is ook intrinsiek verbonden met de kwestie van **seksueel geweld**. In België is één op de vijf vrouwen het slachtoffer geworden van verkrachting (Amnesty-SOS Viol, 2020). Volgens het recente UN-MENAMAIS-onderzoek¹³, werd 81% van de vrouwen en 48% van de mannen in hun leven al het slachtoffer van seksueel geweld. 16% van de vrouwen en 5% van de mannen geeft aan verkracht geweest te zijn. Volgens het jaarverslag 2020 van de Zorgcentra Seksueel Geweld (ZSG) in België was van de 3.278 slachtoffers die tussen 2017 en 2020 in een ZSG werden behandeld, 91% vrouw. Toch ook negen procent van de slachtoffers waren mannen. Uit de ZSG-cijfers blijkt ook dat 91% van de plegers mannen waren. De gemiddelde leeftijd van slachtoffers van seksueel geweld die zich bij een ZSG melden, is 25 jaar en de meerderheidsgroep (33%) bestaat uit vrouwen van 18 tot 25 jaar.

In België, zoals overal in de wereld, hebben vrouwelijke slachtoffers van **seksuele intimidatie, seksisme** en alle vormen van **grensoverschrijdend seksueel gedrag** al lang hun stem laten horen. Seksisme is systemisch en heeft zijn wortels in historische,

¹⁰ Geweld tegen vrouwen: een Europese enquête, Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten, 2014, <https://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-results-glance>.

¹¹ <https://fra.europa.eu/en/publication/2021/crime-safety-and-victims-rights-summary-fundamental-rights-survey> .

¹² <https://www.augeo.nl/-/media/Files/Rapport-Kan-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling-echt-stoppen-Kwestie-van-een-lange-adem.ashx>.

¹³ <https://www.belspo.be/belspo/fedra/proj.asp?l=nl&COD=BR%2F175%2FA5%2FUN%2DMENAMAIS>

economische, politieke en sociale oorzaken. Mobilisatie rond seksisme en straatintimidatie is niet nieuw in België: in 2006 leidde een grote associatieve coalitie, "Un Front pour une loi contre le sexisme", gevolgd door de reportage "Femme de la rue" van Sofie Peeters in 2012, tot de aanneming op 22 mei 2014 van de wet in de strijd tegen seksisme in het openbaar. De wet straft elk seksistisch gebaar of elk gedrag dat tot doel heeft minachting te uiten voor een persoon vanwege hun geslacht. Slachtoffers van dit gedrag durven steeds meer de stilte te doorbreken, maar de kwestie van seksisme in de openbare ruimte blijft een uiterst belangrijk punt van zorg in het hele land.

Ook andere meer specifieke vormen van gendergerelateerd geweld vragen bijzondere aandacht. **Eergerelateerd geweld** wordt in België beschouwd als een flagrante schending van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, als geweld dat hoofdzakelijk wordt gepleegd ten overstaan van vrouwen en dat is gebaseerd op tradities waarin een patriarchale familiestructuur overheerst. Eergerelateerd geweld kan echter ook mannen treffen. Zo wordt het gedrag van meisjes en vrouwen als onwaardig beschouwd wanneer zij tijd doorbrengen met jongens of mannen, verliefd worden op iemand die niet gekozen werd door de familie, als ze overspelig zijn of er een (onterecht) vermoeden van overspel is. Mannen kunnen het risico lopen op eergerelateerd geweld als ze niet voldoen aan de sociale rol die van hen verwacht wordt.

Gedwongen huwelijken illustreren ook dat het lichaam van vrouwen nog steeds onderhevig is aan beperkingen en toe-eigening die hun vrijheid en waardigheid in de weg staan. Mannen kunnen ook slachtoffer zijn van gedwongen huwelijken. De gevolgen van een gedwongen huwelijk voor een man zijn echter niet dezelfde. Vrouwen staan meer bloot aan fysiek en seksueel geweld en aan de risico's die gepaard gaan met een vroege zwangerschap of bij vroegtijdig schoolverlaten.

Ten slotte lopen meisjes die in België wonen het risico slachtoffer te worden van **vrouwelijke genitale verminking**, hetzij in Europa, hetzij tijdens een verblijf in het land van herkomst waar dergelijke verminking plaatsvindt. Sommige besneden vrouwen, zullen de gezondheidsdiensten raadplegen over de gevolgen van hun besnijdenis. Velen van hen lijden jarenlang zonder een medische professional (of arts) te raadplegen. Dit geweld speelt zich af in een context die wordt bepaald door tradities en de overheersing van mannen over vrouwen¹⁴. Volgens de laatste studie over de schatting van de prevalentie van in België wonende meisjes en vrouwen die vrouwelijke genitale verminking ondergingen of het risico lopen om verminkt te worden verbleven op 31 december 2016 in ons land 70 576 meisjes en vrouwen uit een land waar genitale verminking van vrouwen wordt uitgeoefend. Daarvan zijn er naar schatting 25 917 die effectief – door hun afkomst – te maken hebben met de praktijk van vrouwelijke genitale verminking (al besneden of in gevaar), waaronder 9 164 minderjarigen (jonger dan 18 jaar)¹⁵.

---

¹⁴ http://www.strategiesconcertees-mgf.be/wp-content/uploads/VGV-eeen-aantal-mythes-onder-de-loep_web.pdf, pagina 22 tot 25.

¹⁵ https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/vgv_prevalentiestudie_04-02-19.pdf.

Cybergeweld is ook een wijdverspreid fenomeen binnen gendergerelateerd geweld, en in het bijzonder geweld tegen vrouwen en LGBTQIA+-personen. Dit online geweld kan verschillende vormen aannemen: intimidatie van de ene persoon jegens de andere die zich manifesteert door het verzenden van ongewenste en kleinerende berichten of opmerkingen, aanvallen, wraakporno, slutshaming, enz. De film #SalePute van journalisten Myriam Leroy en Florence Hainaut toonde de omvang van dit gendergerelateerd geweld dat door sociale netwerken raast. Volgens VN-onderzoek is 73% van de vrouwen wereldwijd blootgesteld aan een of andere vorm van online geweld¹⁶. Dit geweld eist zijn tol van slachtoffers die een laag zelfbeeld, stress, angst en zelfs depressie ervaren. Anderen verliezen zelfs hun baan, isoleren zichzelf, stoppen met school of zien af van bepaalde kansen.

Volgens het Verdrag van Istanbul tonen deze situaties aan dat er een systemisch en sociologisch verband bestaat tussen gendergerelateerd geweld tegen vrouwen en een historische organisatie van de samenleving die gebaseerd is op de overheersing en discriminatie van vrouwen door mannen, met als gevolg dat vrouwen ook vandaag nog onevenredig worden benadeeld.

Vormen van gendergerelateerd geweld hebben verschillende oorzaken en houden onderling verband. Er is sprake van een continuüm van geweld dat vele vormen aanneemt, van openlijke schendingen van de mensenrechten tot subtielere vormen van controle over het leven, het lichaam en de seksualiteit van personen, in het bijzonder vrouwen.

Het bestrijden van dit geweld vereist eveneens dat de veranderingen in de sociaal-culturele normen en gedragspatronen tussen mannen, vrouwen en personen met een andere genderexpressie worden gefaciliteerd, om aldus een einde te maken aan vooroordelen en praktijken die gebaseerd zijn op stereotiepe rolpatronen tussen mannen en vrouwen.

Dit geweld wordt internationaal¹⁷ erkend als een uiting van de historisch ongelijke machtsverhoudingen tussen vrouwen en mannen, die hebben geleid tot de overheersing en discriminatie van vrouwen door mannen.

De vraag over maatregelen voor mannelijke slachtoffers van geweld dient te worden gesteld. Opgemerkt moet worden dat de maatregelen tegen geweld in dit plan uiteraard zoveel mogelijk inclusief zijn, ook voor mannelijke slachtoffers. Het NAP 2021-2025 implementeert een beleid dat rekening houdt met alle slachtoffers van gendergeweld, eveneens inclusief cisgender of transgender mannen en alle mensen die

¹⁶ <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2015/9/cyber-violence-report-press-release>.

¹⁷ Zie met name de preambule van het Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld.

niet voldoen aan de normatieve categorieën van “mannelijk” of “vrouwelijk” in onze samenleving (non-binaire, genderloze, genderfluïde, ... personen)¹⁸. Het spreekt voor zich dat een ZSG bijvoorbeeld toegankelijk is voor ieder slachtoffer van seksueel geweld. De maatregelen van dit plan hebben tot doel elk slachtoffer te voorkomen en te beschermen, ongeacht hun geslacht, leeftijd, afkomst, seksuele geaardheid, handicap, religieuze of levensbeschouwelijke overtuiging, enz. Elk slachtoffer van gendergerelateerd geweld is er één te veel. Daarnaast speelt dit plan specifiek in op de reeds in de inleiding genoemde internationale afspraken en aanbevelingen. Deze eisen dat landen rekening houden met de systemische mechanismen die inherent zijn aan gendergerelateerd geweld om op weg te gaan naar meer gerechtigheid.

EEN INTERSECTIONELE AANPAK

Het NAP 2021-2025 integreert een intersectionele aanpak¹⁹ die het mogelijk maakt rekening te houden met de complexe situaties waarin sommige mensen zich tegelijkertijd op het kruispunt van verschillende vormen van onderdrukking bevinden (validisme, racisme, armoede, seksisme, homofobie, bifobie, transfobie, interfobie, enz...).

Geweld **tegen LGBTQIA+-personen**²⁰ is een vorm van gendergerelateerd geweld en maakt duidelijk deel uit van het continuüm van geweld dat verband houdt met genderstereotypen²¹. ILGA Europe deed onderzoek naar de ervaringen van LGBTQIA+-mensen tijdens de lockdown in het voorjaar van 2020 en constateerde een merkbare toename van huiselijk geweld tegen LGBTQIA+-personen. Ook LGBTQIA+-jongeren en kinderen zijn bijzonder kwetsbaar voor dit soort geweld (ILGA, 2020).

---

¹⁸ https://igvm-iefh.belgium.be/nl/activiteiten/transgender_en_intersekse/transgender/enkele_begrippen.

¹⁹ <https://www.coe.int/en/web/gender-matters/intersectionality-and-multiple-discrimination>.

²⁰ Het Verdrag van Istanbul stelt een inclusieve opvatting voor van degenen die het slachtoffer kunnen zijn van "gendergerelateerd" geweld: vrouwen, maar ook eenieder die gediscrimineerd wordt wegens gedrag dat verband houdt met het feit dat het geslacht waarmee hij zich identificeert niet overeenkomt met het hem toegeschreven geslacht, of eenieder die wordt geschonden wegens zijn seksuele geaardheid. Hierdoor kan het NAP rekening houden met de discriminatie van al diegenen wier genderidentiteit, genderexpressie of seksuele geaardheid niet overeenstemt met de dominante normen op dit gebied.

Zie ook: Attitudemeting m.b.t. seksisme, holebifobie en transfobie "Beyond the box", Myrte Dierckx, Joz Motmans en Petra Meier Onderzoeksgroep Burgerschap, Gelijkheid en Diversiteit van de Universiteit Antwerpen, 2014, p. 30: "Seksistische, ideologische, rigide en traditionele denkpatronen blijken nog steeds zeer belangrijk te zijn bij het ontstaan van attitudes en vooroordelen ten aanzien van vrouwen, mannen, holebi's, transgenderpersonen."

²¹ Volgens een studie uitgevoerd in 2019 door het LGBTPHOBIES-Observatorium, zegt 22% van de LGBT-personen (lesbisch, homoseksueel, bi, trans) al het slachtoffer te zijn geweest van homofobe fysieke agressie (klappen, slagen...) en wordt meer dan 78% van het geweld tegen LGBTQI+ personen gepleegd door eerder jonge mannen.

Het NAP 2021-2025 zal ook rekening houden met de specifieke situatie en behoeften van **personen met een handicap**. Personen met een handicap worden geconfronteerd met zorgwekkende situaties van mishandeling en geweld, zowel in de familiekring als in institutionele settings²².

Uit diverse onderzoeken en getuigenissen van op het terrein blijkt ook dat mensen in de **prostitutie** veel fysiek en seksueel geweld ondervinden bij de uitoefening daarvan. In het kader van het NAP 2021-2025 zullen specifieke maatregelen worden genomen om de bescherming van deze specifieke doelgroepen te versterken.

Ook mensen zonder verblijfsvergunning of met een onzekere verblijfsstatus zijn kwetsbaar voor geweld. Binnen deze groep zijn vrouwen des te kwetsbaar. Naast de aanzienlijke precaire situatie waarin mensen die illegaal verblijven zich bevinden, zijn zij vaak het slachtoffer van gendergerelateerd geweld, waaronder seksueel geweld.

Het is daarom van essentieel belang dat in het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld rekening wordt gehouden met intersectionele discriminatie en dat alle doelgroepen die door geweld worden getroffen in hun specifieke kenmerken worden benaderd, in het bijzonder immigranten, ouderen, LGBTQIA+, personen van buitenlandse herkomst, mensen met een handicap, personen in de prostitutie, ... In alle beleidsinitiatieven ter voorkoming en bestrijding van gendergerelateerd geweld moet rekening worden gehouden met meervoudige discriminatie. Achter deze methode is de filosofie van "wat werkt voor de meest kwetsbaren, werkt voor de meesten" van toepassing. Deze visie helpt blinde vlekken te voorkomen. De integratie van deze kwetsbaarheden zal transversaal plaatsvinden binnen het NAP 2021-2025 en de monitoring daarvan.

---

²² Zie met name de resultaten van de enquête van het Bureau van de Europese Unie voor de grondrechten (FRA) over geweld tegen vrouwen of de gegevens van het *Centrum Seksueel Geweld*, waaruit blijkt dat mensen met een verstandelijke handicap vier keer meer slachtoffer zijn van seksueel geweld dan mensen zonder een dergelijke handicap.

METHODOLOGIE

Dit plan maakt uiteraard deel uit van de bestaande institutionele en politieke structuren. Soms zal het voorstellen om deze te verbeteren, soms om ze te heroriënteren of te versterken. Het stelt ook de implementatie voor van nieuwe initiatieven die moeten aansluiten bij reeds lopende initiatieven.

Dit plan is ook gebaseerd op de plannen ter bestrijding van gendergerelateerd geweld die door de deelstaten zijn aangenomen, op het waardevolle werk van de Senaat, en op de resolutie over huiselijk geweld, in het bijzonder tegen vrouwen en kinderen, die op 22 april 2021 door de Kamer van volksvertegenwoordigers is aangenomen.

De staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit organiseerde op 11 mei 2021 een brede raadpleging van het maatschappelijk middenveld. Dit evenement markeerde de 10e verjaardag van het Verdrag van Istanbul en maakte het mogelijk om de expertise van 45 eerstelijnsorganisaties die actief zijn in de strijd tegen geweld tegen vrouwen en gendergerelateerd geweld in de kijker te zetten. Hun bijdragen hebben mee vorm gegeven aan de voorstellen in de verschillende pijlers van dit plan.

Het maatschappelijk middenveld gaf ook zijn visie op de succesfactoren van het NAP 2021-2025. Van deze factoren wezen ze in het bijzonder op: de daling van het aantal partnermoorden en feminiciden, de introductie van een gendergerelateerde leeswijzer in opleidingen voor professionals, toegang tot veilige huisvesting voor alle slachtoffers, de effectieve toepassing van de uithuiszettingsmaatregel van de gewelddadige partner of de productie van genderstatistieken. Bij de beoordeling van het NAP 2021-2025 zal met deze elementen rekening worden gehouden.

Deze participatieve aanpak heeft eens te meer aangetoond dat het nodig is de terreinexpertise van het maatschappelijk middenveld centraal te stellen in het beleid ter bestrijding van geweld tegen vrouwen en gendergerelateerd geweld.

INSTITUTIONELE VERHOUDINGEN

Op federaal, gemeenschaps- en gewestelijk niveau werden in 2020 verschillende plannen goedgekeurd om gendergerelateerd geweld te bestrijden.

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft het Brusselse Plan ter Bestrijding van Geweld tegen Vrouwen aangenomen²³, de Vlaamse Regering heeft het Vlaams actieplan ter bestrijding van seksueel geweld aangenomen²⁴, het Waals Gewest, de Franse Gemeenschap en de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF) hebben het *Intra-Franstalig plan ter bestrijding van geweld tegen vrouwen 2020-2024* aangenomen (zie infra PVIF genaamd)²⁵ en ten slotte heeft de Federatie Wallonië-Brussel het *Vrouwenrechtenplan 2020-2024* aangenomen²⁶.

Op 20 november 2020 keurde de federale regering van zijn kant een reeks maatregelen op verschillende gebieden goed via een federaal actieplan ter bestrijding van gender- en intrafamiliaal geweld na de 2e golf van COVID-19²⁷.

Daarnaast voorzien het Nationaal Veiligheidsplan Plan (NVP) en de Kadernota Integrale Veiligheid (KIV) in een verwijzing naar de maatregelen van het NAP 2021-2025.

Naast deze verschillende plannen vult het NAP 2021-2025 het Belgische kader voor de bestrijding van gendergerelateerd geweld aan met nieuwe aanvullende maatregelen en versterkt het dit beleid door het volledig te plaatsen in het kader van de gelijkheid tussen vrouwen en mannen.

Voor maatregelen waarbij de Gewesten als bevoegd worden aangemerkt en waarbij een verband wordt gelegd met een of meer maatregelen van het PVIF, zal de verbintenis van Wallonië beperkt blijven tot de maatregelen waar de Waalse regering zich toe verbindt en zoals aangeduid in de maatregellentabel.

²³<https://equal.brussels/fr/plan-bruxellois-de-lutte-contre-les-violences-faites-aux-femmes/>

²⁴[https://www.departementwvg.be/nieuws/eerste-actieplan-tegen-seksueel-geweld-een-feit#:~:text=De%20Vlaamse%20regering%20besliste%20daarom,hel%20beleid%20sterk%20te%20verbeteren.&text=Het%20actieplan%20werkt%20in%20op,slachtoffers%20en%20daders\)%20en%20professionals](https://www.departementwvg.be/nieuws/eerste-actieplan-tegen-seksueel-geweld-een-feit#:~:text=De%20Vlaamse%20regering%20besliste%20daarom,hel%20beleid%20sterk%20te%20verbeteren.&text=Het%20actieplan%20werkt%20in%20op,slachtoffers%20en%20daders)%20en%20professionals)

²⁵ <http://www.egalite.cfwb.be/index.php?id=21146#65274>

²⁶ <http://www.egalite.cfwb.be/index.php?id=21068>

²⁷<https://news.belgium.be/fr/covid-19-plan-daction-federal-de-lutte-contre-les-violences-de-genre-et-intrafamiliales>

STRATEGISCHE PIJLERS 2021-2025

Om effectief en radicaal te strijden tegen gendergerelateerd geweld en echte gelijkheid tussen mannen en vrouwen te bereiken, moet politieke actie alomvattend zijn en op verschillende niveaus plaatsvinden: de uitbanning van alle directe of indirecte gendergerelateerd discriminatie, verbetering van de feitelijke situatie van vrouwen door middel van specifiek beleid en het bestrijden van de hardnekkigheid van op gender gebaseerde stereotypen, zowel in termen van individueel gedrag als systematisch in wetgeving en instellingen. Met dit actieplan wordt gestreefd naar een geïntegreerd, alomvattend en inclusief beleid ter bescherming van alle slachtoffers van gendergerelateerd geweld.

Zoals bepaald in het Verdrag van Istanbul, is het essentieel om de mentaliteit te veranderen door "veranderingen in de sociaal-culturele gedragspatronen van vrouwen en mannen te bevorderen met het oog op het uitroeien van vooroordelen, gebruiken, tradities en alle andere praktijken. Gebaseerd op het idee van de minderwaardigheid van vrouwen of op een stereotiepe rol van vrouwen en mannen".

Het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld dat de komende vijf jaar in België zal worden ingevoerd, heeft tot doel:

- preventie bevorderen door gendernormen en -stereotypen ter discussie te stellen en door samen te werken met alle relevante actoren om een slachtoffergerichte benadering en verbeterde ondersteuning van plegers te waarborgen;
- de bescherming van slachtoffers intensiveren door middel van wetgeving die rekening houdt met alle vormen van gendergeweld en de bevordering van capaciteitsopbouw van instellingen die verantwoordelijk zijn voor wetshandhaving;
- de bescherming van slachtoffers versterken door de toegang tot eerstelijnsdiensten te bevorderen, met name voor mensen in kwetsbare situaties of die te maken hebben met meervoudige discriminatie;
- ondersteuning van de toegang van slachtoffers tot sociale, psychosociale en juridische diensten en deelname aan het economische en sociale leven;
- nauw samenwerken met diensten die gespecialiseerd zijn in de opvang en ondersteuning van slachtoffers en plegers en met organisaties die zich inzetten voor vrouwenrechten.

Om dit te bereiken, verbinden de Belgische autoriteiten zich ertoe een gecoördineerde strategie te ontwikkelen rond de zeven prioritaire assen die hieronder worden uitgewerkt.

7 STRATEGISCHE PIJLERS MET SLEUTELMAATREGELLEN TER BESTRIJDING VAN GENDERGERELATEERD GEWELD

PIJLER I: Het aannemen van een conceptueel referentiekader over gendergerelateerd geweld.

PIJLER II: Een geïntegreerd beleid voeren waarbij alle sectoren en het maatschappelijk middenveld worden betrokken om samen op te treden tegen gendergerelateerd geweld, en kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen om de kennis over gendergerelateerd geweld te verbeteren.

PIJLER III: Preventie van gendergerelateerd geweld door bewustmaking, onderwijs, vorming en responsabilisering van plegers, en door de factoren die tot dergelijk geweld leiden, aan te pakken.

PIJLER IV: Beschermen, begeleiden en ondersteunen van slachtoffers van gendergerelateerd geweld en hun omgeving (met inbegrip van kinderen die aan dergelijk geweld worden blootgesteld) door de opvolging rond hen te centreren.

PIJLER V: Het strafrechtelijk beleid inzake gendergerelateerd geweld bijsturen en moderniseren, met bijzondere aandacht voor de bescherming van slachtoffers en hun erkenning als zodanig.

PIJLER VI: Ervoor zorgen dat in het asiel- en migratiebeleid rekening wordt gehouden met gendergerelateerd geweld.

PIJLER VII: Optreden en strijden tegen gendergerelateerd geweld op internationaal vlak

PIJLER I: Het aannemen van een conceptueel referentiekader over gendergerelateerd geweld

België voert een beleid om gendergerelateerd geweld op een holistische manier te bestrijden, op basis van genderanalyses en wetenschappelijk onderzoek. De toepassing van het beleid zal de bescherming van alle slachtoffers van gendergerelateerd geweld dienen, in het bijzonder vrouwen omdat zij in disproportionele mate slachtoffers zijn, en dit geweld kan leiden tot moord.

GREVIO verwelkomt de vooruitgang die België op dit gebied heeft geboekt, maar vreest een relatieve onzichtbaarheid van geweld tegen vrouwen binnen de Belgische politiek. Het benadrukt het risico dat de interventies van professionals of specialisten geen rekening houden met de genderdimensie, wat kan leiden tot hiaten in de bescherming en ondersteuning van vrouwen en kan bijdragen aan secundaire victimisatie door slachtoffers.

Daarom is het essentieel om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat het beleid en de uitvoering ervan een genderperspectief integreren. In het verlengde van de werkzaamheden van het IMC voor vrouwenrechten, een van de prioriteiten in dit verband zal zijn om een **conceptueel referentiekader** over gendergerelateerd geweld aan te nemen dat door alle overheidsinstanties wordt gehanteerd.

Dit conceptuele kader zal de implementatie van een interpretatie van gendergerelateerd geweld en de historisch ongelijke machtsverhoudingen tussen mannen en vrouwen in geïntegreerd beleid, preventie, bescherming en vervolging bevorderen. Het voorziet ook in de integratie van een intersectionele benadering. In het kader van deze overwegingen zal het NAP 2021-2025 rekening houden met de specifieke aanpak van gendergerelateerd geweld die door de verschillende entiteiten van het land is ontwikkeld.

Om beter rekening te houden met de systemische dimensie van geweld, zal het NAP 2021-2025 de concepten "femicide" en "dwangmatige controle"²⁸ onderzoeken om ze beter toe te passen in het beleid. Het concept van dwangmatige controle stelt ons in staat afstand te nemen

---

²⁸ In België wordt psychologisch geweld als dusdanig erkend in de teksten betreffende het crimineel beleid. Aangezien het niet het voorwerp uitmaakt van een specifieke inbreuk, kan het worden aangepakt via verschillende inbreuken die worden omschreven in het strafwetboek, in het bijzonder bedreigingen (artikelen 329 en 330), onmenselijke en vernederende behandeling (artikel 417bis), laster en de eerroof (artikel 443) en beledigingen (artikel 448). Deze misdrijven zijn echter voornamelijk

van een begrip van huiselijk geweld waarvan de perceptie voornamelijk beperkt blijft tot slagen en verwondingen, die de meest zichtbare gevolgen hebben. Dwangmatige controle is een geweldsvorm waarbij de dader een patroon van controlerend en manipulerend gedrag vertoont en macht uitoefent over een slachtoffer. Het is een patroon van ernstige emotionele en psychische mishandeling. Slachtoffers worden afhankelijk gemaakt van de dader aan de hand van beledigingen, vernedering, controle en manipulatie²⁹. De notie van dwangmatige controle maakt het mogelijk om de heterogeniteit van de dynamiek van huiselijk geweld te herkennen en tegelijkertijd de eigenschappen van dominantie binnen het koppel te benadrukken.

En tot slot zal er ook nagedacht worden over de mogelijkheid en de meerwaarde om België te voorzien van een "kaderwet" en/of een samenwerkingsakkoord, dat alle vormen van gendergerelateerd geweld dekt.

<i>Specifieke doelstelling</i>
<i>HET AANNEMEN VAN EEN CONCEPTUEEL REFERENTIEKADER EN DE ONTWIKKELING VAN EEN GEMEENSCHAPPELIJKE EN GEÏNTEGREERDE AANPAK</i>

Maatregelen	Bevoegdheden	Budget	Links
Sleutelmaatregelen 1 tot 7			
1. Het Verdrag van Istanbul bekend maken bij alle betrokken actoren en de uitvoering ervan op alle bestuursniveaus onder de aandacht brengen.	Elke Minister of Staatssecretaris vertegenwoordigd in de IDG	Geen budgettaire gevolgen	
2. Een verklarende nota voor de betrokken administraties opstellen over het Verdrag van Istanbul, de doelstellingen, definities en begrippen ervan, en de verplichtingen die België heeft onderschreven.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit In samenwerking met de Ministers of Staatssecretarissen van de	Geen budgettaire gevolgen	

bedoeld om eenmalige geïsoleerde handelingen te bestraffen en houden niet allemaal rekening met het repetitieve en langdurige aspect van geweld dat wordt gepleegd in de vorm van handelingen die, afzonderlijk genomen, niet noodzakelijk de drempel bereiken die de kwalificatie van misdrijf rechtvaardigt. Zo kunnen ze niet voldoende zijn om gedragingen van dwingende controle te bestraffen die zich op lange termijn vestigen en die typisch zijn voor relaties tussen partners die gekenmerkt worden door dominantie en geweld. GREVIO rapport § 152, 2020.

²⁹ <https://www.womensaid.org.uk/information-support/what-is-domestic-abuse/coercive-control/>

	Gemeenschappen en Gewesten, belast met Gelijke Kansen of Vrouwenrechten.		
3. Instrumenten en maatregelen ontwikkelen en bevorderen, om te zorgen voor een gemeenschappelijke aanpak en een gemeenschappelijk discours inzake gendergerelateerd geweld, bij alle betrokken actoren.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit	Nota « Go for Equality »	Plusieurs mesures du PVIF Vlaams actieplan SG - Met onder OD 3.4
4. Instrumenten en maatregelen ontwikkelen en bevorderen om rekening te houden met meervoudige en intersectionele discriminatie van alle personen die het slachtoffer zijn van gendergerelateerd geweld.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit	Nota « Go for Equality »	PVIF 17 PXBL – 25 et 52
5. Een allesomvattend beleid tegen ongelijkheid en seksisme bevorderen, door maatregelen voor te stellen die de onderliggende oorzaken aanpakken.	Elke Minister of Staatssecretaris vertegenwoordigd in de IDG	Geen budgettaire gevolgen	Toutes les mesures du PVIF relatives à la prévention PXBL – 25 et 52
6. De mogelijkheid en de meerwaarde onderzoeken om België te voorzien van een "kaderwet" en/of samenwerkingsakkoord dat alle vormen van gendergerelateerd geweld omvat.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten Vlaams minister van Gelijke Kansen Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Justitie en Handhaving	Geen budgettaire gevolgen	

	<p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten</p>		
<p>7. Nadenken over de definitie van "femicide" en "dwangmatige controle" met het oog op een betere toepassing in de uitvoering van het beleid.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met de Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke kansen</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	

PIJLER II: Een geïntegreerd beleid voeren waarbij alle sectoren en het maatschappelijk middenveld worden betrokken om samen op te treden tegen gendergerelateerd geweld, en kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzamelen om de kennis over gendergerelateerd geweld te verbeteren.

Specifieke doelstelling

EEN ALOMVATTEND EN GECOÖRDINEERD BELEID VOEREN, DOOR EEN DOELTREFFENDE SAMENWERKING TUSSEN ALLE PARTNERS

Een van de belangrijkste punten van GREVIO is de noodzaak om de doeltreffendheid en consistentie van interfederale acties ter bestrijding van gendergerelateerd geweld te versterken.

Via het NAP 2021-2025 zullen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten hun **gezamenlijke strategie** voor de strijd tegen gendergerelateerd geweld versterken en hun samenwerking op dit gebied intensiveren, zoals de werkzaamheden in het kader van de IMC Vrouwenrechten.

De institutionele complexiteit en de daaruit voortvloeiende gedecentraliseerde budgettering mogen geen belemmering vormen voor het nemen van maatregelen om de bedragen vast te stellen die wereldwijd zijn uitgetrokken voor de preventie en bestrijding van gendergerelateerd geweld. Het NAP 2021-2025 zal daarom zorgen voor een betere identificatie van de **budgetten** op dit gebied.

Niet alle maatregelen over de strijd tegen gendergerelateerd geweld vragen om een specifiek budget, maar hebben desalniettemin een grote impact. We denken hierbij bijvoorbeeld aan nieuwe wetgeving of reglementering. Anderzijds komen er ook middelen die aan bepaalde maatregelen werden toegewezen, tot uiting in de reguliere begrotingen. Bovendien worden sommige maatregelen gefinancierd via structurele programma's, waarvoor het niet mogelijk is de specifieke bedragen die zijn toegewezen aan de bestrijding van

gendergerelateerd geweld te onttrekken. We denken hierbij aan bijvoorbeeld de CAW's of justitiehuisen waar, naast vele andere thema's, ook rond het thema gendergerelateerd geweld gewerkt wordt. Het is dus niet altijd mogelijk om het totale bedrag aan financiële middelen dat in het kader van dit actieplan wordt besteed, specifiek vast te stellen.

Gezien het belang om de financiële middelen voor de bestrijding van gendergerelateerd geweld beter in kaart te brengen, zullen in het kader van de uitvoering van dit actieplan wel, daar waar mogelijk, de budgetten gelinkt aan specifieke acties en die geïdentificeerd kunnen worden, uitdrukkelijk worden vermeld. Op deze manier zullen, hoewel niet op exhaustieve wijze, de ingezette middelen beter worden weergegeven.

Het versterken van de strijd tegen gendergerelateerd geweld vereist logischerwijs versterking van de instelling die verantwoordelijk is voor de coördinatie van het beleid op dit gebied. Overeenkomstig het federaal regeerakkoord zal het **Instituut voor de gelijkheid tussen mannen en vrouwen** worden versterkt door het een centrale rol te geven bij de ontwikkeling en uitvoering van het federaal gendergelijkheidsbeleid, in overleg met de besturen van de Gemeenschappen en Gewesten belast met het gelijkheidsbeleid. In het kader van een geïntegreerd beleid zal het IGVM in contact staan met alle overheidsdiensten en actoren op het gebied van gendergelijkheid van de deelstaten.

Ten slotte zijn structuren voor overleg en uitwisseling tussen actoren die worden geconfronteerd met gendergerelateerd geweld essentieel om een solide netwerk van ondersteuning op het hele grondgebied te creëren. Het NAP 2021-2025 zal daarom een holistische benadering op lokaal niveau bevorderen en de ontwikkeling van **multidisciplinaire of interdisciplinaire projecten** aanmoedigen.

Sleutelmaatregelen 8 tot 15			
8. Het coördinatiemechanisme binnen de interdepartementale coördinatiegroep van het NAP 2021-2025 vernieuwen.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit In samenwerking met alle federale, gemeenschaps- en gewestministers die in de IDG vertegenwoordigd zijn	Budget ok (IGVM)	PBXL - 4
9. De middelen voor het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld daar waar mogelijk identificeren en zichtbaar maken door de specifieke budgetten voor de bestrijding van gendergerelateerd geweld in kaart te brengen.	Elke Minister of Staatssecretaris vertegenwoordigd in de IDG	Geen budgettaire gevolgen	

<p>10. Het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen meer middelen ter beschikking stellen om haar taken in de strijd tegen gendergerelateerd geweld en de coördinatie van het NAP 2021-2025 te versterken.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	
<p>11. Binnen het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen een onafhankelijk multidisciplinair expertisecentrum oprichten om het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld te monitoren en te evalueren. Dit centrum zou ook verantwoordelijk zijn voor het verzamelen van gegevens, het uitvoeren van onderzoek en het coördineren van opleidingen.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de betrokken federale, gemeenschaps- en gewestministers.</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp, Justitiehuisen, Gelijke Kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	
<p>12. Binnen het nieuwe multidisciplinair expertisecentrum (zie maatregel 11) een eenheid oprichten om de nodige expertise te verzamelen, te ontwikkelen en te verspreiden en om professionals te ondersteunen in concrete situaties van eengerelateerd geweld en gedwongen huwelijken, in samenwerking met de instanties op niveau van de deelstaten die hierrond expertise hebben/verder ontwikkelen (bv. CAW's, FJC's, Réseau Mariage et Migration,...).</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de betrokken federale, gemeenschaps- en gewestministers.</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PBXL 25</p>

	Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten		
13. Versterken van de ontplooiing van multidisciplinaire hulpverleningsvoorzieningen bij partnergeweld en/of intrafamiliaal geweld over het gehele grondgebied (Family Justice Center/IFG-Centra in Vlaanderen, Brussels proefproject gericht op een intersectorale aanpak van intrafamiliaal geweld, ontwikkeling van multidisciplinaire centra in Wallonië, ...).	Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs Waals minister van Vrouwenrechten In samenwerking met de Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit en de Minister van Justitie		PBXL - 46 PVIF - 49
14. Ondersteunen van de ontwikkeling van een lokaal beleid ter bestrijding van intrafamiliaal geweld, onder andere de uitvoering van een impulsbeleid over 15 steden in het hele land om innovatieve benaderingen en oplossingen te ontwikkelen ter bestrijding van intrafamiliaal geweld.	Minister van Binnenlandse Zaken In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen	Budget ok (task force kwetsbare groepen)	

	Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Waals minister van Vrouwenrechten		
15. Casusoverleg zoals voorzien in artikel 458ter van Strafwetboek inzake het beroepsgeheim, intensifiëren in Vlaanderen en de reflectie hierover in Wallonië en het Brussels Gewest voortzetten.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken Gemeenschappen en Gewesten Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs Waals minister van Vrouwenrechten	Geen budgettaire gevolgen	PBXL 46 PGSP 1.4

*Specifieke doelstelling**GEGEVENS VERZAMELEN EN KWALITATIEF EN KWANTITATIEF ONDERZOEK VERRICHTEN*

Statistieken vormen betrouwbaar bewijs om beleid te sturen en toezicht te houden op de uitvoering en doeltreffendheid van de genomen maatregelen. Ze zijn belangrijk om beleidsmakers en de publieke opinie bewust te maken van de ernst van het probleem. Ze zijn nuttig om slachtoffers en getuigen aan te moedigen deze feiten te melden. En tot slot vormen de cijfers een basis voor de evaluatie van het overheidsbeleid en de administratieve en maatschappelijke kosten van gendergerelateerd geweld.

Overheden moeten de problemen waarmee zij worden geconfronteerd identificeren, om de meest geschikte oplossingen te vinden en om de werkelijke impact van het gevoerde beleid te beoordelen. In deze context neemt statistische informatie een belangrijke plaats in het politieke besluitvormingsproces. Systematische en adequate verzameling van administratieve gegevens (politie, justitie, ziekenhuizen, hulpverlening, enz.) wordt erkend als een essentieel onderdeel van beleidsontwikkeling op het gebied van preventie en reactie op alle vormen van gendergerelateerd geweld.

België heeft tal van statistieken met betrekking tot geweld, maar het gebrek aan genderspecifieke gegevens en het gebrek aan centralisatie van deze gegevens blijven problematisch. Het NAP 2021-2025 zal daarom gericht zijn op het vergroten van de beschikbaarheid en betrouwbaarheid van **genderstatistieken** door, waar nodig, het verplicht stellen van gegevens over de plegers, slachtoffers, hun genderidentiteit en de aard van de relatie tussen slachtoffer en plegers. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan de cijfers met betrekking tot slachtoffers van gendergerelateerd geweld, om de escalatie van geweldsituaties en de dodelijke afloop ervan te voorkomen.

Daarnaast zal een centralisatie van statistische gegevens worden ingevoerd om bij te dragen tot een betere zichtbaarheid van al deze statistieken. Het doel is om geleidelijk te evolueren naar een **geïntegreerde en geharmoniseerde verzameling van statistieken** door de gegevens te centraliseren. Er komt een officiële registratie van het aantal feminiciden.

In België worden tal van wetenschappelijke onderzoeken uitgevoerd. Door regelmatig onderzoeken te doen, wordt het niet alleen mogelijk om het probleem nauwkeuriger en dieper te bekijken, maar ook om het beleid van de verschillende machtsniveaus te verbeteren. Twee belangrijke onderzoeken over seksueel geweld en partnergeweld in het kader van BELSPO's BRAIN-programma zijn voltooid of worden momenteel afgerond³⁰. Het NAP 2021-2025 zal de kennis blijven verbeteren door **nieuw wetenschappelijk onderzoek** uit te voeren naar de oorzaken en gevolgen en frequentie van gendergerelateerd geweld.

Bevolkingsonderzoeken maken het mogelijk om een meer 'sociologisch' beeld te krijgen van de omvang, aard, determinanten en gevolgen van geweld. Ze bieden gegevens over de ervaringen van slachtoffers van geweld, de redenen om geen klacht in te dienen, de tevredenheid over de opvang en begeleiding, de meningen en het gedrag van slachtoffers, plegers en getuigen van dit geweld. Met het NAP 2021-2025 worden **nieuwe prevalentieonderzoeken** uitgevoerd. Ze zullen zich specifiek richten op een of meer vormen van gendergerelateerd geweld, of op de integratie van deze thema's in grotere onderzoeken zoals de veiligheidsmonitor of de nationale gezondheidsenquête.

Femicide, of partnermoord, is de meest extreme vorm van geweld tegen een vrouw en heeft een dramatische impact op haar naasten. Het NAP presenteert verschillende maatregelen om dit soort criminaliteit te voorkomen. Door statistieken te verzamelen, kunnen we de omvang en totstandkoming van femicide in ons land beter begrijpen.

Sleutelmaatregelen 16 tot 26			
16. Een werkgroep inzake administratieve gegevens oprichten en een jaarlijkse nationale publicatie opstellen over statistieken inzake gendergerelateerd geweld.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit In samenwerking met de bevoegde federale, gemeenschaps- en gewestministers in de IDG.	Geen budgettaire gevolgen	PBXL – 6 et 8 PVIF – 1, 2 et 4
17. De verschillende instrumenten voor politieregistratie aanpassen om de informatie over plegers en slachtoffers correct weer te geven (computer- en functionele aanpassingen verrichten om te zorgen voor betrouwbare cijfers bij de ontwikkeling van het nieuwe technische platform i-Police) / blijven werken aan de verbetering en de	Minister van Binnenlandse Zaken	Nota « Go for Equality »	PBXL - 7 et 53 PGSP 1.7

³⁰ <https://nicc.fgov.be/un-menamais> en <https://incc.fgov.be/ipv-propol>.

technische overdraagbaarheid en exploitatie van cijfers over gendergerelateerd en intrafamiliaal geweld).			
18. Het College van procureurs-generaal uitnodigen tot de voortzetting van de werkzaamheden van de werkgroep betreffende de beschikbaarheid van naar geslacht uitgesplitste gerechtelijke statistieken.	Minister van Justitie	Nota « Go for Equality »	
19. Verbeteren van de verzameling van statistieken rond gendergerelateerd geweld op het werk.	Minister van Economie en Werk	Nota « Go for Equality »	
20. Meer aandacht besteden aan de verschillende vormen van gendergerelateerd geweld in de volgende veiligheidsmonitor georganiseerd door de federale politie.	Minister van Binnenlandse Zaken	Geen budgettaire gevolgen	
21. In de volgende nationale gezondheidsenquête grondiger aandacht besteden aan gendergerelateerd geweld.	Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	Geen budgettaire gevolgen	
22. Uitvoeren van een nationaal prevalentieonderzoek naar gendergerelateerd geweld.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Gemeenschappen en Gewesten Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke kansen Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten	Budget ok (cofinanciering gevalideerd)	PBXL - 5 PVIF - 4

	<p>Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke Kansen</p>		
<p>23. Een nieuwe studie lanceren over de prevalentie van vrouwelijke genitale verminking in België.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Vlaams minister van Welzijn Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke Kansen</p>	Budget ok (IGVM)	PVIF - 3
<p>24. De mogelijkheid bestuderen om een mechanisme in te stellen voor de analyse van moorden op basis van gender, met bijzondere aandacht voor feminicides. Met dit mechanisme wordt gestreefd naar een betere kennis over de slachtoffers (hun geslacht, leeftijd en relatie tot de pleger) en naar rapportage over de omstandigheden van deze moorden (zoals de dag en het tijdstip, de plaats en de gebruikte middelen om de daad te plegen)</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken</p>	Nota « Go for Equality »	
<p>25. In samenwerking met relevante instellingen, diepgaand onderzoek verrichten naar de omvang van gendergerelateerd geweld tegen personen met een handicap, en daarbij in het bijzonder het middenveld en vrouwenorganisaties betrekken die werken met vrouwen en meisjes met een handicap.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met Vlaams minister van Gelijke kansen</p>	Nota « Go for Equality »	

<p>26. Blijvend inzetten op kwalitatief onderzoek, en dit in nauwe samenwerking met experts en middenveldorganisaties.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality » + Belpo</p>	
--	--	---	--

<p><i>Specifieke doelstelling</i></p>
<p><i>EEN DOELTREFFENDE SAMENWERKING MET NIET-GOUVERNEMENTELE ORGANISATIES EN HET MIDDENVELD UITBOUWEN EN ONDERSTEUNEN</i></p>

Het maatschappelijk middenveld speelt een essentiële rol, niet alleen omdat ze nauw samenwerken met slachtoffers van geweld, maar ook omdat ze het overheidsbeleid kan adviseren en informeren.

Het is daarom noodzakelijk om de erkenning en het draagvlak voor de expertise van deze verenigingen te versterken. Ze hebben aangegeven meer betrokken te willen zijn bij de ontwikkeling, uitvoering en evaluatie van plannen met betrekking tot gendergerelateerd geweld. Het tot stand brengen van een echt partnerschap tussen NGO's, het maatschappelijk middenveld en de overheid is essentieel. Na betrokken te zijn geweest bij de ontwikkeling van het NAP 2021-2025, zal het maatschappelijk middenveld worden betrokken bij het toezicht en de implementatie daarop. Het komt er dus op aan om rekening te houden met deze expertise in elke fase van het beleid en op alle niveaus.

Het gebrek aan federale structurele financiering is een reëel probleem voor de vrijwilligerssector. Dit gebrek aan financiering brengt hun optreden in de frontlinie in gevaar, ook al vragen federale instellingen (parlementaire commissies, adviescomités, fracties, administraties, ministeriële bureaus, enz.) hen regelmatig om expertise te verlenen bij het opstellen van beleidsvoorstellen (verzoeken om adviezen, hoorzittingen, enz.). Het NAP 2021-2025 zal ervoor zorgen dat het werk van relevante NGO's en het maatschappelijk middenveld wordt aangemoedigd door hun **financiële middelen**, indien mogelijk, structureel te vergroten.

Sleutelmaatregelen 27 tot 30			
27. Het maatschappelijk middenveld nauwer betrekken bij het nationale beleid ter voorkoming en bestrijding van gendergerelateerd geweld, onder meer bij de monitoring van het nationale actieplan.	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke kansen</p>	Budget ok (IGVM)	PBXL – 1 et 3
28. De mogelijkheid analyseren om structurele financiering te verstrekken aan verenigingen en verenigingscollectieven waarvan de bestrijding van gendergerelateerd geweld in hun maatschappelijk doel zit.	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>	Nota « Go for Equality »	PBXL – 2 PVIF - 40

	Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke kansen		
29. De uitwisseling aanmoedigen van praktijken inzake interdisciplinaire steun- en beschermingsmechanismen voor slachtoffers van geweld, die in de verschillende regio's van het land zijn ontwikkeld.	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	Nota « Go for Equality »	<p>PBXL - 46 PVIF - 49</p> <p>Vlaams actieplan SG - 34</p>

<p>30. Het middenveld betrekken bij het nieuwe multidisciplinaire expertisecentrum rond gendergerelateerd geweld.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	
---	--	---------------------------------	--

PIJLER III: Preventie van gendergerelateerd geweld door bewustmaking, onderwijs, vorming en responsabilisering van plegers, en door de factoren die tot dergelijk geweld leiden, aan te pakken.

Specifieke doelstelling

HET VOORKOMEN VAN GEWELD DOOR SENSIBILISERINGS-, INFORMATIE- EN PRIMAIRE PREVENTIEACTIVITEITEN

Gendergerelateerd geweld kan alleen worden bestreden en voorkomen door de kennis erover te vergroten, en door het als samenleving expliciet af te keuren. Het is daarom noodzakelijk om een zo breed mogelijk bewustzijn te creëren over de ernst van het probleem. Dit bewustzijn moet het mogelijk maken om te voorkomen dat mensen slachtoffer of pleger worden, maar ook om het onderwerp gemakkelijker bespreekbaar te maken en om mensen aan te moedigen deze gewelddaden aan de kaak te stellen wanneer ze zich voordoen.

Ondanks de vele sensibiliseringscampagnes die al zijn opgezet, moet kennis over de dynamiek van geweld tussen partners verbeterd worden en wordt seksueel geweld nog te vaak gebagatelliseerd.

Het doel zal daarom zijn om het bewustzijn en het begrip van gendergerelateerd geweld te vergroten door **bewustmakingscampagnes en -acties** te voeren in het kader van het NAP 2021-2025, in overleg met de gefedereerde entiteiten.

Het is noodzakelijk om het grote publiek te informeren en te sensibiliseren over het onaanvaardbare karakter van geweld, maar ook om ervoor te zorgen dat iedereen wordt geïnformeerd over hoe te handelen bij dit geweld, of het nu slachtoffers, plegers of getuigen zijn.

Het NAP 2021-2025 zal daarom ook gericht zijn op het ontwikkelen van informatietools die slachtoffers in staat stellen inspraak te verlenen, en hen aan te moedigen gewelddaden bij de autoriteiten aan te geven. Het verbeteren van de **informatie over de rechten van slachtoffers** zal dan ook een belangrijk aandachtspunt zijn conform het federale regeerakkoord.

Om bij te dragen aan een effectieve vermindering van gendergerelateerd geweld, moeten ook primaire preventiemaatregelen worden genomen. Hiervoor is het essentieel om een analyse uit te voeren van preventieve risicofactoren en beschermende factoren.

Een coherent **primair preventiebeleid**³¹ zou het mogelijk maken om de andere voorgestelde acties beter te oriënteren.

Ten slotte is het belangrijk om officiële campagnes niet te beperken tot voorlichting en bewustmaking, zoals maar al te vaak het geval is; maar ook aandringen op mobilisatie (welk gedrag als getuige, als bondgenoot, hoe zich te beschermen tegen geweld, hoe niet gewelddadig te zijn ...) om het idee te bestrijden dat geweld soms onvermijdelijk is.

Sleutelmaatregelen 31 tot 40			
31. Burgers, en in het bijzonder slachtoffers en plegers, via een onlineplatform, tijdig adequate informatie verschaffen over de bestaande ondersteunende en beschermende diensten en de mogelijke juridische maatregelen.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit		CIM DDF/IMC VR - Fiche 16 - jan 2021 PBXL - 41 et 43 PVIF - 18, 19, 21 Vlaams actieplan SG - Met onder OD 1.1
	In samenwerking met de Minister van Justitie, de Minister van Binnenlandse Zaken, de Vlaams minister van Justitie en Handhaving, de Vlaams minister van Welzijn, de Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen, de Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid, de Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten, de Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen, de Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs en de Waals minister van Vrouwenrechten		

³¹ Volgens de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) is primaire preventie erop gericht het ontstaan van een gezondheidsprobleem te voorkomen door middel van een reeks maatregelen: voorkomen van blootstelling aan risico's, veranderen van risicogedrag, versterken van de weerstand tegen ziekte of letsel. In het geval van gendergerelateerd geweld is primaire preventie een doeltreffende manier om een einde te maken aan geweld tegen vrouwen door de levenskwaliteit en de gezondheid van de mensen te verbeteren en hun mensenrechten te eerbiedigen. Primaire preventie levert de gemeenschap ook financiële voordelen op (gezondheidszorg, psychologische follow-up, beroep op justitie, steun voor de daders, inschakeling op de werkplek, enz.)

	<p>Minister van Gelijke Kansen van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p>		
<p>32. Bewustmakingscampagnes ontwikkelen om het grote publiek meer bewust te maken van en inzicht te verschaffen in de genderspecifieke en systemische aard van geweld en de gevolgen van geweld voor kinderen.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke Kansen Vlaams minister van Justitie en handhaving in samenwerking met Vlaams minister van Jeugd</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p>		<p>CIM DDF/IMC VR - Fiche 2 - jan 2021 PBXL - 18 et 19 PVIF - 17</p> <p>Vlaams actieplan SG - Met onder OD 1.2</p>
<p>33. Sensibiliseringscampagne ontwikkelen die een intersectionele aanpak integreren, rekening houdend met meervoudige discriminatie, en gericht zijn op specifieke doelgroepen die te maken hebben met gendergerelateerd geweld.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>De leden van de federale regering in het kader van hun respectieve bevoegdheden</p> <p>Vlaams minister van Gelijke Kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PBXL - 18 et 19 Vlaams actieplan SG - Met onder OD 1.2</p> <p>PVIF - 17</p>

	<p>Alle leden van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van hun respectieve bevoegdheden</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		
34. De zichtbaarheid van de twee multidisciplinaire centra voor VGV vergroten door middel van een voorlichtingscampagne.	Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	Nota « Go for Equality »	
35. Nadenken over de ontwikkeling vaststelling van resultaatsindicatoren van beleidsmaatregelen ter bestrijding van gendergerelateerd geweld.	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Alle leden van de federale regering in het kader van hun respectieve bevoegdheden</p> <p>Alle leden van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van hun respectieve bevoegdheden</p> <p>Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>		

	<p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		
<p>36. Een gemeenschappelijke, gecoördineerde en langetermijnaanpak van de door de overheden gevoerde campagnes aanmoedigen.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Vlaams minister van Gelijke Kansen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>CIM DDF/IMC VR - Fiche 2 - jan 2021</p>
<p>37. De mogelijkheden onderzoeken om een eenheid primaire preventie van gendergerelateerd geweld op te richten die tot taak heeft primaire preventie op alle bevoegdheidsniveaus te bevorderen en internationale instrumenten (onderzoek, conferenties, WHO-campagne...) door te geven aan alle bevoegdheidsniveaus en het maatschappelijk middenveld; een register opstellen van bestaande initiatieven inzake primaire preventie van gendergerelateerd geweld; een plaats creëren waar alle actoren praktijken inzake primaire preventie kunnen uitwisselen (bv. jaarlijkse conferentie)...</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Vlaams minister van Gelijke Kansen</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PBXL - 19</p> <p>PVIF - 37</p>

<p>38. Vergelijkend Belgisch en internationaal onderzoek verrichten naar primaire preventiemethodologieën in België en internationaal om de meest doeltreffende methodologieën te identificeren passend voor de Belgische context.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen et de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke Kansen Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	
<p>39. De implementatie van bestaande cursussen als zelfverdediging, assertiviteit, etc. op een evenwichtige manier in het hele land ondersteunen, door de financiering van opleidingen voor trainers, op basis van de goede praktijken die in de provincie Antwerpen en in de Franse Gemeenschap zijn ontwikkeld.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 43</p>

	<p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Sport</p>		
<p>40. De empowerment van personen met een handicap, in het bijzonder vrouwen, ondersteunen door de financiering van de initiatieven van verenigingen voor zelfverdediging van gehandicapten, en dit ter bestrijding van geweld tegen personen met een handicap.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Gelijke Kansen</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-President van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met het beleid inzake bijstand aan gehandicapten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Gelijke kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Sport</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 43</p>

*Specifieke doelstelling**VOORKOMEN VAN GEWELD DOOR MIDDEL VAN SENSIBILISERINGSACTIVITEITEN OVER DE GELIJKHEID VAN VROUWEN EN MANNEN*

Stereotiepe verwachtingen rond mannelijkheid en vrouwelijkheid zijn mede een voedingsbodem voor gendergerelateerd geweld. Dit blijkt uit bevindingen binnen het internationaal erkend en wetenschappelijk onderbouwd H/M/D programma van Promundo. Het is belangrijk om hier vanaf jonge leeftijd aandacht voor te hebben. Het NAP 2021-2025 zal ook de strijd tegen gendergerelateerd geweld aangaan door in te zetten op het doorbreken van stereotypes en taboes, vooral bij jongeren, en door kennis en inzicht te verwerven in de achterliggende mechanismen van geweld.

Eergerelateerd geweld (zoals genitale verminking, gedwongen huwelijken) is een specifieke vorm van gendergerelateerd geweld die om een gerichte preventieve aanpak vraagt. Eén van de pijnpunten in de werking rond gedwongen huwelijken, vrouwelijke genitale verminking en eergerelateerd geweld is het gebrek aan kennis en inzicht in de problematieken. Niet alleen de doelgroepen moeten meer gesensibiliseerd worden, ook professionals. Zij missen vaak de vaardigheden om de fenomenen tijdig te herkennen, identificeren en gepast te reageren. In het kader van het NAP 2021-2025 zullen projecten of initiatieven ondersteund worden die inzetten op de preventie van deze fenomenen.

Ook bij personen met een handicap moet gendergerelateerd geweld bespreekbaar worden gemaakt. Het is een bijzonder kwetsbare groep waardoor zij meer risico lopen om slachtoffer te worden van geweld. Via het NAP 2021-25 zal worden ingezet op het versterken van scholen, leerkrachten, hulpverleners en andere instanties die met jongeren en personen met een handicap werken met betrekking tot het leren kennen en respecteren van grenzen.

Sinds enkele jaren worden in de scholen van de Franse Gemeenschap initiatieven genomen voor de opvoeding tot een relationeel, affectief en seksueel leven (EVRAS), zonder dat deze initiatieven worden ingesteld en veralgemeend. Deze verschillende initiatieven hebben geleid tot ongelijke praktijken wat betreft de behandelde thema's, de tijd die aan deze activiteiten wordt besteed en vooral tot een ongelijke verdeling van de activiteiten tussen de scholen.

Op 12 juli 2012 werd onderwijs in relaties, emoties en seksualiteit officieel opgenomen als onderdeel van de leerplicht. Om de uitvoering ervan te coördineren, hebben de Franse Gemeenschap, het Waalse Gewest en de Franse Gemeenschapscommissie van het Brussels

Hoofdstedelijk Gewest in juni 2013 een protocolakkoord gesloten. Niettemin is het noodzakelijk geworden dit protocol te herzien in het licht van de aanhoudende ongelijkheden in de praktijken op het gebied van animaties.

Met het oog op een effectieve veralgemening van EVRAS in Franstalig België in het basis- en secundair onderwijs, zowel gewoon als gespecialiseerd, en met het oog op de vermindering van de sociale ongelijkheden op het vlak van gezondheid, werd vanaf 2019 gestart met de herschrijving van een nieuw samenwerkingsakkoord tussen dezelfde entiteiten.

Deze herschrijving betreft :

- een betere definitie van EVRAS (in overeenstemming met internationale criteria)
- precieze doelstellingen voor EVRAS-activiteiten
- de minimumthema's die in de animaties aan bod zullen komen;
- verduidelijking van de rol van de verschillende bij het proces betrokken actoren;
- verplichte etikettering van EVRAS-facilitatoren.

Sleutelmaatregelen 41 tot 47			
41. Ondersteuning van projecten of initiatieven die inzetten op het voorkomen van genitale verminking, op eengerelateerd geweld in de ruimste zin (bvb 'gezinsdrama's') of praktijken die mensen in een ongewenst seksueel of relationeel keurslijf dwingen.	Vlaams minister van Gelijke Kansen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen		
42. Ondersteuning van projecten of initiatieven die inzetten op mannelijkheid en de preventie van geweld, bij voorkeur bij jongeren.	Vlaams minister van Gelijke Kansen Vlaams minister van Justitie en Handhaving In samenwerking met de Vlaamse minister van Jeugd Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen		

	<p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		
<p>43. Inzetten op seksuele opvoeding in het algemeen en op preventie-initiatieven m.b.t. grensoverschrijdend gedrag, in het bijzonder voor kwetsbare groepen zoals mensen met een beperking. We onderzoeken mogelijkheden en zetten in op het versterken van scholen, leerkrachten, hulpverleners en andere instanties die met jongeren en mensen met een handicap werken ook m.b.t. het leren kennen van grenzen.</p>	<p>Vlaams minister van Gelijke Kansen Vlaams minister van Welzijn In samenwerking met de Vlaamse minister van Jeugd Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met onderwijs</p>		
<p>44. De objectieve en systematische voorlichting versterken van kinderen en jongeren over hun rechten, hun keuzes en hun mogelijkheden met betrekking tot hun lichaam (toestemming voor medische behandeling, keuzevrijheid met betrekking tot contraceptie, enz.) in het kader van de EVRAS-activiteiten, de interventies van de Centres Psycho-Médico-Sociaux (CPMS) en in het kader van de Promotion de la Santé à l'école (PSE).</p>	<p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Jeugdzaken Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met onderwijs</p>		
<p>45. Gendertraining integreren in de inhoud van de basisopleiding (en bijscholing) voor leraren en onderwijzend personeel. Deze opleiding zal met name gericht zijn op de integratie van het belang van sociale en genderdiversiteit en op de deconstructie van genderstereotypen (deconstructie van seksistische vooronderstellingen die de verkrachtingscultuur voeden, interculturele/ intersectionele dimensie, onbewuste mechanismen van discriminatie, enz.).</p>	<p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Hoger Onderwijs Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Hoger onderwijs</p>		

46. De kwaliteit van EVRAS te waarborgen, met name door genderbewust en gericht te werken aan de empowerment van meisjes en vrouwen, en de samenhang te vergroten van de praktijken en de opleidingen.	Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Jeugdzaken		
47. Richtsnoeren voor EVRAS opstellen en aannemen op basis van de voorstellen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO), de Internationale Federatie voor Gepland Ouderschap (IPFF) en de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur (UNESCO). Op basis van deze richtsnoeren een "School EVRAS"-label invoeren algemeen toegepast op alle instellingen voor alle organisaties die activiteiten in scholen willen uitvoeren, gedurende het gehele leerplan en vanaf de kleuterschool.	Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs		

<i>Specifieke doelstelling</i>
<i>OPLEIDING VOOR PROFESSIONELE SECTOREN</i>

De opleiding van toekomstige professionals vormt een essentiële pijler van het preventiebeleid. Er worden al enkele jaren inspanningen geleverd om beroeps categorieën op te leiden die in de uitoefening van hun functie in contact kunnen komen met slachtoffers en/of plegers van gendergerelateerd geweld. De opleiding moet echter systematischer worden en alle verschillende vormen van gendergerelateerd geweld bestrijken.

In haar rapport moedigt GREVIO de Belgische autoriteiten sterk aan om maatregelen te nemen om de initiële en permanente opleiding te versterken aan professionals die te maken hebben met slachtoffers of plegers van alle vormen van geweld die onder het Verdrag van Istanbul vallen. Het dringt er ook op aan dat de gevolgde aanpak, de gebruikte trainingshandleidingen en de partnerschappen die zijn gesmeed met het oog op het geven van trainingen en het ontwikkelen van educatief materiaal, gebaseerd moeten zijn op een gendervisie op geweld, in overeenstemming met het Verdrag van Istanbul.

Het is dan ook de bedoeling om met deze aanbevelingen rekening te houden in het kader van de basisopleiding en bijscholing van professionals in de politie, de justitiële, de medische, de psychosociale sector, enz.

Gezien de constante verandering van het fenomeen van gendergerelateerd geweld is het noodzakelijk om te zorgen voor terugkerende opleidingen voor professionals. De herhaling van de opleidingen, verhoogt de kennis van de problematiek, doet nieuwe kennis integreren in de aanpak, en kan ook de individuele handhaving verbeteren. De opleiding van professionals moet daarom ook gedurende hun hele loopbaan worden voorzien. Momenteel blijft dit type training te incidenteel en hangt het sterk af van de wil van bepaalde individuen.

Het doel zal dan ook zijn om het aantal **bijscholingen en voortgezette opleidingen** te verhogen om het betrokken personeel te helpen situaties te begrijpen, te identificeren en aan te pakken en hen in staat te stellen indien nodig op gepaste wijze door te verwijzen naar de verschillende bestaande systemen.

Ten slotte moet het multidisciplinaire karakter van de opleiding worden gegarandeerd. Professionals moeten baat hebben bij opleiding in een interinstitutionele context, om hen in staat te stellen ervaringen en expertise uit verschillende domeinen uit te wisselen.

Het doel van de training is ook om de veiligheid en empowerment van slachtoffers en de aansprakelijkheid van daders te waarborgen. Daarenboven moet het mogelijk zijn om in te spelen op de functie en de ervaring van professionals. Vergaren van kennis over de systematische aard van geweld is een doelstelling.

Het NAP 2021-2025 zal daarom gericht zijn op het ontwikkelen van een meer gecoördineerd en meer coherent opleidingsbeleid door een **gemeenschappelijk kader** te garanderen op basis van de verplichtingen van het Verdrag van Istanbul. De doelstelling op lange termijn is om de visie over de geïntegreerde aanpak van gendergerelateerd geweld, ook toe te passen op de opleidingen. We streven er dan ook naar om de opleidingen van de verschillende beroepsactoren indien relevant in een multidisciplinaire setting te laten plaatsvinden. Dit stimuleert kennis, uitwisseling en samenwerking tussen de verschillende betrokken actoren.

Sleutelmaatregelen 48 tot 56			
48. Een gemeenschappelijke aanpak van gendergerelateerd geweld ontwikkelen door een opleidingskader te ontwikkelen voor per soort beroepsgroepen die in contact kunnen komen met slachtoffers of daders van gendergerelateerd geweld. Dit kader moet een gender-, systemische en intersectionele benadering van geweld integreren.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten Vlaams minister van Justitie en Handhaving	Geen budgettaire gevolgen	PVIF - 30 et 38

	<p>Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke Kansen Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Sport</p>		
<p>49. Het verder aanmoedigen van de bevoegde instanties voor de opleiding van magistraten en advocaten om in de opleidingen verder rekening te houden met enerzijds de specifieke kenmerken van slachtoffers en daders van gendergerelateerd geweld, alsook met de toepassing van specifieke instrumenten en reglementering (verplichte opleiding voor magistraten over intrafamiliaal en seksueel geweld, opleiding voor Commissies voor Juridische Bijstand met betrekking tot seksueel geweld, opleiding voor pro deo-advocaten in Bureaus voor Juridische Bijstand, opleiding voor justitieassistenten enz.).</p>	<p>Minister van Justitie Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>CIM DDF/IMC VR Vlaams actieplan SG – 31 en 51</p>
<p>50. Ontwikkelen, voortzetten en versterken van de basis- en voortgezette opleiding voor politiediensten, zodat beter rekening kan worden gehouden met de specifieke kenmerken van slachtoffers en daders van</p>	<p>Minister van Binnenlandse Zaken</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PBXL – 10 et 11</p>

<p>gendergerelateerd geweld (inventarisatie en actualisering van de basis- en voortgezette opleiding voor politiediensten, opleiding van politieassistenten, enz.).</p>			
<p>51. Versterken van de opleiding van gezondheidsprofessionals inzake intrafamiliaal geweld, seksueel geweld en VGV.</p>	<p>Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Ministers van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Gezondheid Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Hoger onderwijs</p>	<p>Budget ok</p>	<p>PBXL – 11 PVIF - 31, 34</p> <p>Vlaams actieplan SG - Met onder OD 3.1</p>
<p>52. Opstellen en toegankelijk maken van een kadaster van opleidingen ter professionalisering van diverse sectoren, gekoppeld aan het gemeenschappelijk kader, georganiseerd door openbare instellingen en NGO's.</p>	<p>Federale staat</p> <p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke Kansen Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	<p>PBXL – 9 et 10 PVIF - 32, 33, 35, 36, 37 et 39</p> <p>Vlaams actieplan SG - Met onder OD 3.1</p> <p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 3 - jan 2021</p>

	<p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Hoger Onderwijs</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Hoger onderwijs</p>		
<p>53. De betrokken actoren attent maken op het ontbreken van een wetenschappelijke basis voor het concept "ouderverstotingssyndroom" voor echtscheidingssituaties waarin er sprake is van partnergeweld</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	<p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 18 - jan 2021</p> <p>PVIF - 31</p>
<p>54. Opleiden van professionele hulpverleners die in contact komen met prostituees, zodat zij situaties van geweld kunnen herkennen, hen kunnen informeren over hun rechten en over de hulp die zij kunnen krijgen.</p>	<p>Federale staat en Gewesten</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 31</p>
<p>55. Oog hebben voor een gendergerelateerde dimensie in het Actieplan Mensenhandel.</p>	<p>Minister van Justitie</p>		

<p>56. De realiteit van LGBTQI+-mensen in de opleidingen voor professionals bij de politie, en in de medische, de psychosociale sector, enz. integreren. We moedigen aan om dit ook in de justitiële sector te doen.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>De leden van de federale regering in het kader van hun respectieve bevoegdheden</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke Kansen</p> <p>Alle leden van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het kader van hun respectieve bevoegdheden</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>Vlaams actieplan SG – 25</p> <p>PGSP 1.6</p>
--	---	---------------------------------	---

<i>Specifieke doelstelling</i>
RESPONSABILISERING VAN- EN OMGAAN MET PLEGRS

België heeft een kader dat plegers van partnergeweld training en therapie biedt in de vorm van opgelegde of aangeboden voorwaarden aan de betrokkene. Een werk van verantwoording dat zowel gericht is op plegers die onder gerechtelijke dwang staan als op degenen die er vrijwillig gebruik van willen maken. Deze reglementering is min of meer ontwikkeld en gecoördineerd volgens de gerechtelijke arrondissementen. De strijd tegen partnergeweld en intrafamiliaal geweld vereist echter de mogelijkheid om de plegers over het hele land op te volgen, om herhaling van dit geweld te voorkomen.

Een van de uitdagingen is om de afstemming tussen de verschillende begeleidingsvormen van plegers van huiselijk geweld te verbeteren om langdurige gespecialiseerde zorg mogelijk te maken: gedragsverandering en sensibilisering zijn een essentieel onderdeel in de daderprogramma's.

In zijn aanbevelingen nodigt GREVIO België uit om ervoor te zorgen dat de sociaal-juridische ondersteunings- en monitoringprogramma's voor plegers van huiselijk geweld en seksueel geweld gestoeld zijn op een genderdimensie, de deconstructie van seksistische stereotypen, en 'te vertrouwen op nauwe samenwerking met ondersteunende diensten voor slachtoffers, in het bijzonder vrouwen.

Het NAP 2021-2025 zal daarom gericht zijn op het verbeteren van de strijd tegen recidive door het harmoniseren, uitbreiden en versterken van **ondersteuningsprogramma's voor plegers van partnergeweld**. Het is van essentieel belang om financiering op lange termijn te ontwikkelen die het mogelijk zal maken om structurele antwoorden te bieden op de problemen die zich op dit gebied voordoen.

Ook behandelprogramma's gericht op het voorkomen van recidive **door plegers van zedendelicten** (SéOs, Stop it now, Cosa,...) moeten verder worden ondersteund. De Samenwerkingsakkoorden met betrekking tot de begeleiding en behandeling van plegers van seksueel misbruik zullen verder worden geëvalueerd en geactualiseerd tot nieuwe samenwerkingsakkoorden zijn verwerkt

Daarnaast vestigen verenigingen die gespecialiseerd zijn in de opvang van plegers de aandacht op de schadelijke gevolgen van geweld tussen partners op kinderen en vragen om de ontwikkeling van specifieke programma's over ouderschap in de context van huiselijk geweld, zoals het programma *Caring Dads* in Canada.

Sleutelmaatregelen 57 tot 61			
57. Opstarten van gesprekken tussen de federale staat en de deelstaten met het oog op het versterken van de samenwerking inzake de behandeling van plegers van partnergeweld, waarbij ten minste de federale overheden van binnenlandse zaken, justitie, sociale zaken en volksgezondheid betrokken worden, en op deelstatelijk niveau de overheden verantwoordelijk voor gezinsbeleid, psychosociale hulpverlening, justitiehuisen, jeugdhulp en geestelijke gezondheidszorg, om op deze manier de basis te leggen voor een samenwerkingsakkoord.	<p>Federale staat</p> <p>Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding Vlaams minister van Justitie en Handhaving Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	Geen budgettaire gevolgen	
58. Op basis van de evaluatie van de samenwerkingsakkoorden inzake de begeleiding en behandeling van seksuele delinquenten nieuwe samenwerkingsakkoorden sluiten.	<p>Federale staat</p> <p>Minister van Justitie</p>		CIM DDF/IMC VR – Fiche 13 - jan 2021

	<p>Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>Vlaams actieplan SG - 39 en 40</p>
<p>59. Evalueren van de inhoud en capaciteit van begeleidingsprogramma's voor daders van gendergerelateerd geweld, inclusief gedetineerde daders, en bijsturen waar nodig .</p>	<p>Minister van Justitie</p> <p>Gemeenschappen</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>PVIF - 64 et 65</p> <p>Vlaams actieplan SG - 38, 41 en 42</p>

<p>60. Evalueren van verschillende benaderingen om na te gaan welke methoden, en instrumenten de beste impact op het terugdringen van recidive hebben.</p>	<p>Federale staat Minister van Justitie</p> <p>Gemeenschappen</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen</p> <p>In samenwerking met de Gewesten</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>Vlaams actieplan SG - 44</p>
<p>61. Evalueren van de bestaande voorzieningen voor telefonische hulpverlening voor (potentiële) daders van seksueel geweld (zoals Stop it now). Op basis van deze evaluatie bekijken of de noodzaak bestaat om een aanvullende voorziening zoals een chatlijn te creëren.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 48 Vlaams actieplan SG - 18 en 23</p>

	Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Justitiehuzen		
--	---	--	--

*Specifieke doelstelling**GENDERGERELATEERD GEWELD EN INTIMIDATIE OP DE WERKVLOER BESTRIJDEN*

België heeft een leidende rol gespeeld bij de goedkeuring, op 21 juni 2019 door de Internationale Arbeidsorganisatie, van Verdrag nr. 190 en diens aanbeveling 206 over de uitbanning van geweld en intimidatie in de wereld van werk. Dit verdrag erkent met name de verantwoordelijkheid van werkgevers met betrekking tot gendergerelateerd geweld en intimidatie en merkt, in overeenstemming met het Verdrag van Istanbul, op dat huiselijk geweld gevolgen kan hebben voor de werkgelegenheid, de productiviteit en voor de gezondheid en veiligheid op het werk. Dit Verdrag, dat binnenkort door België³² zal worden geratificeerd, is bijzonder vernieuwend omdat het erkent dat gendergerelateerd geweld en intimidatie een systemisch probleem vormen dat zijn oorsprong vindt in de ongelijke machtsverhoudingen binnen de samenleving en op de werkvloer. De tekst wijst ook op de negatieve gevolgen van partnergeweld voor werk, productiviteit, gezondheid en veiligheid.

Seksuele intimidatie en geweld op het werk heeft fysieke, psychologische en economische gevolgen voor de slachtoffers. Volgens de enquête van het FRA over geweld tegen vrouwen verklaarde 60% van de vrouwen in België boven 15 jaar, het slachtoffer te zijn geweest van seksuele intimidatie. Zij gaven aan dat de dader in 27% van deze situaties zich op de werkplek bevond. Volgens de #YouToo-enquête die het IGVM in 2020 heeft georganiseerd, 6% van de vrouwen en 2% van de mannen hebben ooit meegemaakt dat ze op een intieme manier werden aangeraakt door een leidinggevende of klant³³.

In 2020 is het aantal klachten van discriminatie op grond van geslacht dat het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen heeft ontvangen met 9% gestegen ten opzichte van 2019. 40% van de meldingen had betrekking op het gebied van werk. Op dit gebied blijven

³² Vlaanderen heeft dit verdrag op 28 april 2021 geratificeerd.

³³ https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/146_-_seksuele_intimidatie_op_het_werk.pdf

de meldingen voor pesterijen op basis van geslacht en voor seksuele intimidatie op het werk toenemen (respectievelijk met + 17% en + 13%), ondanks de sterke toename van het gebruik van telewerk in 2020 na de gezondheidscrisis.

Dit geweld heeft dramatische gevolgen voor de werkgelegenheid en empowerment van vrouwen. Ze dwingen hen om bepaalde overwegend mannelijke sectoren te verlaten of leiden ertoe dat vrouwen wegblijven van de arbeidsmarkt, waardoor hun financiële autonomie wordt ondermijnd en hen wordt gedwongen belangrijke professionele kansen op te geven.

De sensibilisering en opleiding van werkgevers, personeelsleden en degenen die verantwoordelijk zijn voor de verdediging van hun rechten binnen het bedrijf (personeelszaken, vakbonden, vertrouwenspersonen, enz.) zullen worden opgevoerd. Onderzoek om sectoren, beroepen en werkmethoden te identificeren die het personeel in het bijzonder blootstellen aan geweld, zal worden geïntensiveerd. De inspanningen op het gebied van de opleiding van actoren in de arbeidswereld zullen worden voortgezet en geïntensiveerd.

Ook zal de mogelijkheid worden onderzocht om nieuwe steunmaatregelen te nemen voor slachtoffers van geweld en intimidatie op het werk en om adviesdiensten voor plegers op te zetten. Nieuwe samenwerkingsverbanden zullen ontstaan naar het voorbeeld van samenwerkingen in het kader van het CEASE-project rond de betrokkenheid van bedrijven bij de bestrijding van partnergeweld.

De bestrijding van seksuele intimidatie en geweld op het werk zal daarom een van de prioriteiten zijn van het NAP 2021-2025, met name door intensievere opleiding, bewustmaking en informatie voor degenen die te maken hebben met seksuele intimidatie op het werk en door de arbeidsmarkt te linken aan de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

Sleutelmaatregelen 62 tot 67			
62. Het ratificeren en uitvoeren van het IAO-Verdrag 190 (overeenkomstig de aanbevelingen van het IGVM: de mogelijkheden onderzoeken om de wetgeving en het beleid ter bestrijding van geweld en intimidatie op het werk te verbeteren, de inspanningen op het gebied van welzijn op het werk voort te zetten en de genderdimensie te integreren).	Minister van Economie en Werk Gemeenschappen en Gewesten Vlaams minister van Werk Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Werk Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap		CIM DDF/IMC VR – Fiche 8 - jan 2021 PBXL 22 et 24

	<p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Werk</p>		
<p>63. De strijd tegen intimidatie en seksueel geweld op het werk opvoeren door meer opleiding, sensibilisering en informatie te verstrekken aan preventieactoren in bedrijven en administraties.</p>	<p>Federale staat</p> <p>Minister van Economie en Werk Ministre fédéral de la Fonction Publique Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Werk</p> <p>Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Werk</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p>		<p>PBXL – 15, 16, 22, 23 et 24.</p> <p>PVIF – 35 et 54</p>

	Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met de Overheidsinstanties		
64. Consolideren van de steun aan KMO's bij de uitvoering van preventieplannen voor psychosociaal welzijn, met name door gebruik te maken van instrumenten zoals Oira (online risk assessment tool) of de Sobane-strategie, met oog op het identificeren en evalueren van goede praktijken om deze plannen vanuit een genderperspectief te promoten en/of te verbeteren.	Minister van Economie en Werk		
65. De bescherming van slachtoffers van intimidatie en seksuele intimidatie versterken door de benaderingen van de welzijnswet en de antidiscriminatiewetgeving op federaal, gewestelijk en gemeenschapsniveau beter op elkaar af te stemmen, zodat meer belang wordt gehecht aan de criteria van (gender)discriminatie, waaronder die in verband met gender. In dit verband analyseren hoe beter rekening kan worden gehouden met de gevolgen van intimidatie voor de psychische en lichamelijke gezondheid van het slachtoffer.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Economie en Werk In samenwerking met de Gemeenschappen en Gewesten Vlaams minister van Werk Minister van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Werk Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen Minister van de Franse Gemeenschap belast met Hoger Onderwijs, Onderwijs en Sociale Promotie Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen		

	Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met de Overheidsinstanties		
66. De wetgeving inzake psychosociale risico's op het werk vanuit genderperspectief analyseren en in voorkomend geval de nodige aanpassingen uitvoeren om de bescherming van slachtoffers op het werk te versterken.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Economie en Werk Vlaams minister van Onderwijs		
67. Aanmoedigen dat in de opleiding voor preventieadviseurs inzake psychosociale aspecten rekening wordt gehouden met een gender- en intersectionele analyse van seksisme en gendergerelateerd geweld op het werk en gebruik te maken van instrumenten om slachtoffers weerbaarder te maken en daders ter verantwoording te roepen.	Minister van Economie en Werk		

<i>Specifieke doelstelling</i>
BESTRIJDING VAN ONLINE GEWELD

*"Een probleem dat 73% van de vrouwen in de wereld treft is geen optelsom van geïsoleerde incidenten, het wijst op een probleem in de samenleving."*³⁴

Online geweld is een voortdurend toenemend fenomeen, met name vanwege de algemene toename van het gebruik van internet en sociale netwerken, vooral tijdens de COVID-19-pandemie, maar ook vanwege de bagatellisering van haatdragende opmerkingen online. Online zijn is een recht, het is een openbare ruimte waar iedereen het recht heeft veilig te zijn. Maar al te vaak horen we mensen zeggen "verlaat gewoon het sociale netwerk". Het slachtoffer is dan "schuldig" aan diens aanwezigheid in de virtuele openbare ruimte.

³⁴ Fragment uit de documentaire #SalePute van Myriam Leroy en Florence Hainaut (2021).

Het gebruik van internet en sociale netwerken is echter ook een manier om te leren, om je carrière uit te stippelen, om andere mensen over de hele wereld te ontmoeten die een gemeenschappelijke ervaring of interesses delen, om te creëren en te ontwikkelen. Mensen die gedwongen worden om deze digitale ruimtes te verlaten vanwege de intimidatie waaraan ze worden blootgesteld, verspelen daardoor meerdere kansen, met het risico geïsoleerd te raken.

Uit een onderzoek van Plan International (2020)³⁵ blijkt dat bijna 60% van de jonge vrouwen tussen de 15 en 25 jaar slachtoffer is geweest van cyberstalking en dat 39% van hen zegt te zijn bedreigd met online seksueel geweld. Uit verschillende onderzoeken uitgevoerd in Nederland blijkt dat 14 procent van de meisjes en 6 procent van de jongens in de leeftijd van 12 tot 25 jaar tenminste één ervaring met sexting heeft gehad die ze vervelend vonden. Meisjes ongeveer drie keer vaker dan jongens ongewenst seksueel worden benaderd op internet³⁶.

Meer dan de helft van de LGBTQIA+-personen die in hetzelfde onderzoek werden ondervraagd, zei dat ze waren lastiggevallen vanwege hun seksuele geaardheid of genderidentiteit.

In haar nationale enquête van 2017³⁷ over de impact van partnergeweld op werk, werknemers en werkplekken in België, benadrukte het IGVM dat telefoontjes of berichten met betrekking tot intimidatie de vormen van partnergeweld waren die het meest voorkwamen op de werkplek (29%) waaraan beledigende e-mails kunnen worden toegevoegd (11%).

Vrouwen die deelnemen aan het publieke debat, vrij hun mening uiten of bekend staan als feministen vormen een reële risicogroep als het gaat om cyberstalking en digitaal geweld. 88% van de feministen op Twitter en 66% op Facebook heeft al online intimidatie³⁸ ervaren. Onder hen zijn vooral journalisten die zich met deze thema's bezighouden, zoals het inmiddels beroemde voorbeeld van Myriam Leroy en Florence Hainaut laat zien. Intimidatie werkt als een "terugslag" en een "vicieuze cirkel" voor degenen die erover durven te praten.

Het is belangrijk op te merken dat vrouwen van buitenlandse herkomst dubbel worden getroffen, zowel door geweld dat niet alleen gendergerelateerd maar ook racistisch is³⁹. Deze vrouwen lopen des te meer risico om een tegenreactie te moeten ondergaan wanneer ze

---

³⁵ Plus De 50 % Des Jeunes Femmes ont Été Victimes De Cyber-harcèlement | Forbes France

³⁶ Online seksuele intimidatie | Vorm | Huiselijk Geweld

³⁷ Nationale enquête over de impact van partnergeweld op werk, werknemers en werkplekken in België - Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen, https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/rapport_def_nl.pdf.

³⁸ Cybergeweld tegen vrouwen en meisjes (vrouwenraad.be)

³⁹ <https://decoders.amnesty.org/projects/troll-patrol/findings>.

zich online uiten, aangezien de pesters racistische vooroordelen en laster kunnen gebruiken om hen te intimideren of het zwijgen op te leggen, naast de traditionele instrumenten van seksistische intimidatie.

Volgens een onderzoek⁴⁰ van de International Federation of Journalists uit 2018 is cyberstalking gericht op vrouwelijke journalisten in tweederde van de gevallen gebaseerd op hun gender (seksistische beledigingen, vernedering op basis van hun fysieke verschijning en bedreigingen met verkrachting), terwijl online intimidatie waar mannen last van hebben dit aspect niet dekt.

Hoewel online bedreigingen al gewelddadig aan sich kunnen zijn, is het ook belangrijk om in gedachten te houden dat online geweld deel uitmaakt van een continuüm dat vaak leidt tot offline fysiek geweld. Dit is een reden te meer om ze serieus te nemen.

Jongeren lopen ook een verhoogd risico om slachtoffer te worden van online geweld. Volgens een campagne van de Franse gemeenschap is 17% van de jongeren het slachtoffer van seksueel cybergeweld⁴¹.

De impact van 'wraakporno', dat wil zeggen de niet-consensuele verspreiding van seksuele beelden en opnamen, is ook hoog voor slachtoffers. Het maakt niet uit of de vertegenwoordigde persoon toestemming heeft gegeven om deze afbeeldingen te maken of dat hij deze zelf heeft gemaakt; zolang die persoon geen toestemming heeft gegeven om deze beelden te tonen of verspreiden, is deze verspreiding strafrechtelijk strafbaar.

Sinds 1 juli 2020 heeft de wetgever IGVM expliciet de bevoegdheid verleend om slachtoffers van ongewenste verspreiding van beelden en opnamen van seksuele aard bij te staan. Zo heeft het IGVM een handleiding geschreven waarin wordt uitgelegd hoe je beelden kunt melden bij sociale media platformen voor verwijdering en hoe je een klacht kunt indienen bij de politie. Het Instituut heeft ook een specifiek actieplan ontwikkeld om "wraakporno" te bestrijden, dat zal worden uitgevoerd als onderdeel van het NAP 2021-2025 in samenwerking met alle belanghebbenden.

Het NAP zal voortbouwen op het werk en de besluiten van de IMC Vrouwrechten met betrekking tot cybergeweld.

Vandaag is de politieke wil om deze fenomenen te bestrijden zeer aanwezig. Het NAP 2021-2025 zal zorgen voor een beschermende omgeving, ook in de virtuele ruimte, door met name het gevoel van straffeloosheid van cyberstalkers te bestrijden.

---

⁴⁰ Cyberharcèlement: les femmes journalistes gravement touchées, selon une enquête mondiale de la FIJ - FIJ (ifj.org)

⁴¹ <https://arrete.be/#ressources>.

Sleutelmaatregelen 68 tot 75			
68. Een federaal plan voor de bestrijding van digitaal seksueel geweld zal nog in 2021 door de staatssecretaris voor gendergelijkheid in samenwerking van de bevoegde ministers, in het bijzonder de minister van justitie, aan de regering worden voorgelegd. Dit plan zal voorzien in een samenwerking met telecom- en sociale mediabedrijven in de strijd tegen online seksueel geweld.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit in samenwerking met de betrokken federale ministers.		PVIF – 6 et 7 PGSP 1.2 et 1.5 CIM DDF – IMC VR Fiche 22 « Cyberviolence sexiste, seksistisch cybergeweld »
69. Ontwikkelen van een informatieplatform over cyberseksisme, met bijvoorbeeld een gids voor de bescherming van digitale toepassingen, goede online praktijken, handleidingen voor het melden van digitaal seksueel geweld, een preventiekit en contactgegevens van hulpdiensten.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken Minister van Telecommunicatie In samenwerking met de Gemeenschappen et de Gewesten Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Waals minister van Vrouwenrechten Vlaams minister van Media. Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Jeugd en Media		CIM DDF/IMC VR – Fiche 22 (point VII.a.4) - juin 2021
70. Inzetten in politionele/justitiële/institutionele acties ter verbetering van aangifte en handhaving van alle vormen van digitaal seksueel geweld.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Binnenlandse Zaken Minister van Justitie Minister van Telecommunicatie	Geen budgettaire gevolgen	

<p>71. Analyseren van de meldingen, om de platformen en operatoren met een hoger risico te identificeren, en samen met hen kwalitatieve preventieprogramma's ontwikkelen.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Telecommunicatie</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	
<p>72. Ontwikkelen van opleidingen en instrumenten voor professionals die werken met slachtoffers van intrafamiliaal geweld, teneinde online seksueel geweld door (ex-)partners te voorkomen en hen beter te beschermen, ook buiten de werkplek.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p>		<p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 22 (point VII.b.5) - juin 2021 PBXL 13</p>
<p>73. Een bewustmakingscampagne voor volwassen gebruikers van sociale netwerken lanceren om hen te herinneren aan strafbare vormen van online seksisme en haatzaaiende online uitlatingen en om slachtoffers door te verwijzen naar de bevoegde diensten.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Media</p>		<p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 22 (point VII.a.2) - juin 2021</p>

	<p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p>		
<p>74. De door het maatschappelijk middenveld ontwikkelde instrumenten tegen digitaal geweld identificeren en publiceren in de vorm van een register.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Onderwijs Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 21</p>

	Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Media		
75. Met het oog op het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie en in samenhang met de strategie 2020-2025 van de Europese Commissie voor de gelijkheid van mannen en vrouwen, een actieprogramma opstellen om een gemeenschappelijke aanpak te ontwikkelen ten aanzien van operatoren van online diensten, waarin hun verantwoordelijkheden en minimumcriteria voor bescherming tegen digitaal seksueel geweld worden bepaald.	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Media</p>	Geen budgettaire gevolgen	

Specifieke doelstelling

ACTIES UITWERKEN TER BESTRIJDING VAN SEKSUELE INTIMIDATIE EN GEWELD IN DE OPENBARE RUIMTE

"Seksisme in de openbare ruimte is overal, altijd en in alle vormen!"⁴²

In de afgelopen jaren heeft het maatschappelijk middenveld geholpen om de realiteit van seksisme in de openbare ruimte naar voren te brengen door de omvang van het fenomeen en de impact ervan op vrouwen en meisjes vast te stellen. Onze straten kunnen een bijzonder vijandige omgeving zijn voor vrouwen en LGBTQI+-publiek, wat hun bewegingsvrijheid ondermijnt en hen dwingt om vermijdingsstrategieën te ontwikkelen, bijvoorbeeld door hun route of hun outfits te veranderen, afhankelijk van de plaats en tijd.

Seksisme in de openbare ruimte wordt maar al te vaak gereduceerd tot straatintimidatie, ook als is het veelzijdiger en gebeurt het in andere settings. In dit plan gaan we uit van een brede definitie van openbare ruimte, met inbegrip van alle voor het publiek toegankelijke ruimten en plaatsen, zowel sportief, cultureel, feestelijk, school, vrije tijd, openbaar vervoer, enz. De openbare ruimte duidt zowel op zowel een afgebakende fysieke plek (een straat, een wijk, een gemeentehuis, etc.) als op plaatsen voor sociale interactie (een bar, een bioscoop, een concertzaal, enz.).

Volgens een onderzoek van Vie Féminine⁴³ zegt 98% van de vrouwen dat ze al het voorwerp zijn geweest van seksisme in de openbare ruimte in het algemeen. Van de respondenten hekelt 41% verbale aanvallen (beledigingen, indringende opmerkingen, enz.). Een kwart van de jonge vrouwen (26%) geeft aan fysiek geweld te hebben meegemaakt en ongeveer een vijfde (21%) werd slachtoffer van non-verbaal geweld. In 78% van de gevallen was er niemand om de slachtoffers te ondersteunen of te helpen en 82% van hen diende geen klacht in.

De vereniging JUMP⁴⁴ geeft ook aan dat bijna 100% van de vrouwen is lastiggevallen in de openbare ruimte en dat een op de twee vrouwen fysiek is aangevallen op straat of op het openbaar vervoer.

Volgens een onderzoek dat in Charleroi, Antwerpen en Brussel werd uitgevoerd door Plan International Belgium ⁴⁵, werd 91% van de meisjes en 28% van de jongens tussen 18 en 24 jaar het slachtoffer van seksuele intimidatie en heeft 1 op de 5 meisjes al te maken gehad met ongewenste aanrakingen.

---

⁴² Etude-sexisme-web.pdf (engrenageinfernal.be)

⁴³ Etude-sexisme-web.pdf (engrenageinfernal.be)

⁴⁴ Full_Report-sexisme-french_englishweb.pdf (jump.eu.com)

⁴⁵ 91% des filles belges ont été victime de harcèlement sexuel (planinternational.be)

In 2014 keurde België de wet "seksisme"⁴⁶ goed, gericht op de bestrijding van seksisme in de openbare ruimte. 8 jaar later, is duidelijk dat de doelstellingen slechts gedeeltelijk zijn bereikt. Op dit gebied moet nog veel werk worden verzet: de plegers informeren over de criminele aard van intimidatie, empowerment van getuigen van intimidatie, training in verbale zelfverdediging voor vrouwen en genderminderheden om hen in staat te stellen het vertrouwen in zichzelf en in de openbare ruimte te behouden, enz. Er moet een evaluatie van de wet worden uitgevoerd, overeenkomstig de toezegging die is gedaan in het kader van de werkzaamheden van het IMC Vrouwrechten.

Het doel is om de primaire preventie te verbeteren door meer inspanningen te leveren om seksisme te bestrijden en door de strijd tegen straatintimidatie te versterken. Het NAP 2021-2025 zal daarom doorgaan met het vergroten van het bewustzijn van de strijd tegen seksisme en stereotypen als een vorm van preventie van gendergerelateerd geweld (met name door middel van studies, campagnes, brochures).

Het is ook belangrijk dat wetten tegen discriminatie of seksisme effectief kunnen worden uitgevoerd. De voorlichting van het grote publiek, maar ook de bewustmaking van doelgroepen, zoals de politie of magistraten, zal ook worden voortgezet.

Het NAP 2021-2025 zal daarom erop gericht zijn de veiligheid te garanderen zodat elke burger kan genieten van een veilige openbare ruimte. Dit begint natuurlijk al bij de inrichting van de ruimte. Om de strijd tegen seksisme in de openbare ruimte ten volle aan te gaan, zal het NAP 2021-2025 een gendersensitieve aanpak bevorderen op het gebied van ruimtelijke ordening en openbaar vervoer.

Ten slotte organiseren sommige verenigingen die strijden tegen gendergerelateerd geweld, zoals Garance en Pioen vzw, **zelfverdedigingscursussen** aangezien dit vrouwen kan sterken in hun reactie op geweld in de publieke ruimte. Het NAP 2021-2025 zal daarom ook gericht zijn op het verder ondersteunen van zelfverdedigingsinitiatieven met een nadruk op initiatieven gericht op vrouwen, assertiviteitscursussen, enz.

Sleutelmaatregelen 76 tot 82			
76. Identificeren van openbare en privé initiatieven ter bestrijding van seksuele intimidatie in de openbare ruimte en deze via een register publiceren.	Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen	Nota « Go for Equality »	PBXL – 14, 17, 20, 26, 27, 28, 29, 30. Vlaams actieplan SG - 5 PGSP 1.2 et 1.9

⁴⁶ https://igvm-iefh.belgium.be/sites/default/files/downloads/file_nl_124_-_wet_van_22_mei_2014_ter_bestrijding_van_seksisme.pdf

	<p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Ministre de la Communauté française, en charge de l'Enfance, de la Santé, de la Culture, des Médias et des Droits des Femmes</p> <p>Ministre de la Communauté française en charge de l'Enseignement supérieur, de l'Enseignement de la Promotion sociale, des Hôpitaux universitaires, de l'Aide à la jeunesse, des Maisons de Justice, de la Jeunesse, des Sports et de la Promotion de Bruxelles</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>PVIF 5 et 21</p>
<p>77. In het beheerscontract van de NMBS en andere vervoersmaatschappijen, maatregelen opnemen ter voorkoming van en bescherming van seksuele intimidatie op het openbaar vervoer en het veilig en inclusief inrichten van openbare ruimtes, zoals stations en metrostations.</p>	<p>Minister van Mobiliteit</p> <p>Vlaams minister van Mobiliteit</p> <p>Waals minister van Mobiliteit</p> <p>Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Mobiliteit</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	<p>PBXL – 17, 37 et 38 PGSP 6.2</p> <p>CIM DDF-IMC VR Fiche 21, mesure 7</p>

78. Evalueren van de wet van 22 mei 2014 die tot doel heeft seksisme in de openbare ruimte te bestrijden.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie	Geen budgettaire gevolgen	
79. Het indienen van meldingen van en klacht tegen straatintimidatie en handelingen die onder de wet tegen seksisme van 2014 vallen, vergemakkelijken via een onlineformulier en het ontwikkelen van strategieën die slachtoffers aanzetten tot het melden of het indienen van klachten, via safe disclosure.	Minister van Binnenlandse Zaken		
80. Aanmoedigen van een voortgezette opleiding inzake seksuele intimidatie in de openbare ruimte voor politiediensten die met dit probleem te maken krijgen, teneinde het te herkennen, op passende wijze op te treden wanneer een situatie zich voordoet, slachtoffers naar behoren op te vangen en klachten doeltreffend te behandelen.	Minister van Binnenlandse Zaken	Geen budgettaire gevolgen	CIM DDF – IMC VR – Fiche 21, mesure 4
81. De proactieve politie-initiatieven inzake seksuele intimidatie ("police bait") evalueren en overwegen deze uit te rollen naar andere politiezones indien zij als goede praktijken worden geïdentificeerd.	Minister van Binnenlandse Zaken	Geen budgettaire gevolgen	CIM DDF – IMC VR- fiche 21, mesure 12

<p>82. Er zal worden nagedacht over een theoretisch kader en een op empirische evaluatie gebaseerde opleidingsaanpak voor jongens en mannen ontwikkelen die seksuele intimidatie in openbare ruimten doeltreffend vermindert.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugd</p>		<p>PVIF - 8 + objectif opérationnel 4</p>
---	---	--	---

PIJLER IV: Beschermen, begeleiden en ondersteunen van slachtoffers van gendergerelateerd geweld en hun omgeving (met inbegrip van kinderen die aan dergelijk geweld worden blootgesteld) door de opvolging rond hen te centreren.

Specifieke doelstelling

HET BESCHIKBAAR STELLEN VAN AANGEPASTE ONDERSTEUNENDE DIENSTEN AAN SLACHTOFFERS

De periode van lockdowns heeft eens te meer aangetoond dat ondersteunende diensten voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld van essentieel belang zijn. Ze hebben enorm veel energie en creativiteit gestoken om zich aan te passen aan de uitzonderlijke omstandigheden van de gezondheidscrisis.

Gezondheids- en sociale diensten moeten over voldoende middelen en opgeleid personeel beschikken om slachtoffers te helpen en door te verwijzen naar gespecialiseerde diensten. Naast psychosociale en medische hulp moeten slachtoffers van gendergeweld ook toegang hebben tot andere diensten, bijvoorbeeld op het gebied van huisvesting, onderwijs, opleiding of het zoeken naar werk.

Het NAP 2021-2025 zal daarom gericht zijn op het versterken van de actie op lokaal niveau om de opsporing, behandeling en doorverwijzing van slachtoffers naar relevante ondersteunende diensten te ontwikkelen. Het is ook de bedoeling om de toegang van slachtoffers tot veilige en duurzame huisvesting te vergemakkelijken.

Ook de aanpak van geweldsituaties in ziekenhuizen zal worden verbeterd met name door sensibilisering en opleiding binnen de ziekenhuizen.

Sinds een paar jaar zijn we getuige van meldingen van vrouwen die getuigen dat ze tijdens hun bevalling onnodige medische procedures hebben ondergaan. Ze worden door de belangrijkste belanghebbenden, vrouwenverenigingen⁴⁷ maar ook door beroepsverenigingen gekwalificeerd als obstetrisch en gynaecologisch geweld. Het voorkomen van dit geweld is een noodzaak. Er zal een interfederale werkgroep worden opgericht (met in het bijzonder beroepsverenigingen en vertegenwoordigers van ministers en ministeries van volksgezondheid) om

⁴⁷ Analyse2019-Violences-obstetricales.pdf (femmesprevoyantes.be)

een specifiek beleid op dit gebied te ontwikkelen. Een verslag van de Senaat, dat op het moment van dit schrijven wordt opgesteld, zal zeer nuttig zijn bij het definiëren van de te nemen maatregelen.

Sleutelmaatregelen 83 tot 93			
<p>83. De huisvesting in vlucht- en opvanghuizen of transitwoningen kan als noodoplossing dienen voor de bescherming van slachtoffers in direct gevaar. Om op lange termijn bij te dragen tot de wederopbouw van een zelfstandig leven, zal bij de toewijzing van sociale huurwoningen de nodige aandacht gaan naar personen in een precaire woonsituatie. Op die manier kan de brug worden gemaakt tussen noodoplossing en stabiele huisvesting</p>	<p>Gewesten Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Wonen Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>PBXL - 47 et 48 PVIF - 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61 et 62</p>
<p>84. Garanderen van de toepassing van deze visie dat slachtoffers in hun huis moeten kunnen blijven, door de geweldpleger te verwijderen, en waarbij de veiligheid van het slachtoffer en de kinderen wordt gewaarborgd. Er wordt bekeken of en hoe er systemen van (financiële) steun moeten uitgebouwd worden.</p>	<p>Minister van Justitie Gewesten Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid Waals minister van Vrouwenrechten</p>		<p>PVIF - 65</p>

<p>85. In overleg met het College van procureurs-generaal, onderzoeken hoe naast de politie en de referentiemagistraten ook gezondheidswerkers als referentiepersonen met een duidelijk mandaat kunnen worden aangewezen om de doorverwijzing van slachtoffers via de gezondheidszorg in de praktijk te brengen en zij een belangrijke schakel kunnen vormen tussen de hulpverleningsdiensten en de politie.</p>	<p>Minister van Binnenlandse Zaken Minister van Justitie Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	
<p>86. Binnen het multidisciplinaire expertisecentrum (zie maatregel 11) een interfederale werkgroep oprichten, om in samenwerking met stakeholders (gynaecologen, vroedvrouwen, enz.) de aanbevelingen voor professionals inzake obstetrisch en gynaecologisch geweld op te volgen.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Gezondheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen en Huisvesting</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF 27, 28, 29</p>

87. Nagaan of het haalbaar is een "referentiefunctie gendergerelateerd geweld" te implementeren in de ziekenhuizen, naar analogie met de alcoholpreventieprojecten.	Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	Nota « Go for Equality »	
88. Onderzoeken of de wet van 18 juni 2018 binnen ziekenhuizen kan worden geoperationaliseerd om systematisch gegevens over VGV te registreren in de relevante medische dossiers.	Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	Geen budgettaire gevolgen	
89. Het aantal VGV-opvolgingsprotocollen op kraamafdelingen verhogen.	Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid		
90. Zorgen voor toegang tot gespecialiseerde posttraumatische psychologische follow-up voor slachtoffers van partnergeweld en/of intrafamiliaal geweld.	Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie en Gezondheid Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen		PVIF - 40

	<p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen en Huisvesting</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met de Overheidsinstanties</p>		
<p>91. Rekening houden met de problematiek van secundaire victimisatie bij de richtlijnen en de opleiding van professionals die betrokken zijn bij de opvang van een zorg aan slachtoffers.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p>		<p>PVIF - 31</p>

<p>92. De betrokkenheid van de OCMW's aanmoedigen in het kader van de multidisciplinaire coördinatie en voorzieningen op lokaal niveau met andere partners zoals politie, hulpverlening en parket.</p>	<p>Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken Gewesten Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Binnenlands Bestuur Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p>		<p>PBXL46</p>
<p>93. Rekening houden met de behoeften van LGBTQI+-personen die slachtoffer zijn van geweld in vluchthuizen, bijvoorbeeld door hierin passende en veilige ruimtes te ontwikkelen en organisaties in te schakelen met deskundigheid en ervaring met deze doelgroep.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen en Huisvesting Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 56</p>

*Specifieke doelstelling**SLACHTOFFERS GESPECIALISEERDE ONDERSTEUNINGSDIENSTEN EN VOLDOENDE EN PASSENDE HUISVESTING BIEDEN*

Gespecialiseerde onmiddellijke, korte en lange termijn ondersteuningsdiensten zijn nodig voor elk slachtoffer dat te maken heeft gehad met gendergerelateerd geweld. Voor slachtoffers van partnergeweld of seksueel geweld bestaan momenteel reeds gespecialiseerde opvangsvormen, maar voor meerderjarige slachtoffers van **meer specifieke vormen van geweld**, zoals gedwongen huwelijken of eengerelateerd geweld, bestaat dit nog niet. Het komt er dus op aan om op de specifieke aard van bepaalde geweldsvormen in te spelen door op een gepaste manier hulp te bieden aan de slachtoffers. Daarnaast zal het NAP 2021-2025 gericht zijn op het versterken van de banden tussen algemene ondersteunende diensten en gespecialiseerde ondersteunende diensten.

Op het vlak van gespecialiseerde diensten voor slachtofferhulp werden in België aanzienlijke inspanningen geleverd om de opvang van slachtoffers verder te specialiseren. Er ontstaan echter tekortkomingen op het gebied van toegankelijkheid voor bepaalde groepen vrouwen, zoals moeders met kinderen ouder dan 12 jaar, oudere vrouwen of bijzonder kwetsbare vrouwen, zoals vrouwen die uit de prostitutie willen stappen, vrouwen met een handicap, migrantenvrouwen en asielzoekers of meer met name vrouwen zonder verblijfsvergunning. Voor dat laatste is er ook de kwestie van de financiële toegankelijkheid van opvangcentra, gezien hun precare status. Ten slotte moet de match tussen het aantal beschikbare plaatsen in opvangcentra en de reële behoeften van de slachtoffers absoluut gemaakt worden.

Het NAP 2021-2025 zal daarom streven naar voldoende plaatsen in **gespecialiseerde vluchthuizen** door zo nodig het aantal beschikbare plaatsen te vergroten. Ook zal blijvend aandacht zijn voor de toegankelijkheid van huisvestingsfaciliteiten. Tot slot zal het doel ook zijn om te werken aan de transitie naar autonome huisvestingsfaciliteiten.

Sleutelmaatregelen 94 tot 102			
<p>94. Steun verlenen aan gespecialiseerde verenigingen voor begeleiding en juridische bijstand die werken met slachtoffers van gendergerelateerd geweld die moeilijkheden ondervinden op het gebied van asiel en migratie.</p>	<p>Federale staat en Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 40</p>
<p>95. De opvang en begeleiding van slachtoffers van gedwongen huwelijken, eengerelateerd geweld en tienerpooiers versterken.</p>	<p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen en Huisvesting</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met de Overheidsinstanties</p>		<p>PVIF - 59</p>

<p>96. De toegankelijkheid van huisvesting en opvang voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld met een preciaire verblijfsstatuut evalueren.</p>	<p>Gewesten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p>		<p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 9 - jan 2021</p> <p>PVIF - 55</p>
<p>97. Passende zorg en steun garanderen voor meisjes en vrouwen die het slachtoffer zijn van of het risico lopen op VGV door de actiemogelijkheden van gespecialiseerde verenigingen in het hele land te vergroten en door de synergieën tussen actoren in het veld te versterken.</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Gezondheid</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF – 40, 41, 49 et 53</p>

<p>98. Een begeleiding voorzien, onder andere via gespecialiseerde opvang- en huisvestingsfaciliteiten voor personen, in het bijzonder vrouwen en meisjes die de prostitutie willen verlaten.</p>	<p>Gewesten</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>		
<p>99. Verenigingen steunen die programma's ontwikkelen waardoor personen, die dit wensen uit de prostitutie kunnen stappen.</p>	<p>Federale staat en Gewesten Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>		<p>PVIF - 42</p>
<p>100. Globale en multidisciplinaire ondersteuningsmechanismen ontwikkelen voor personen in de prostitutie eveneens rekening houden met hun kwetsbaarheid bij de toegang tot sociale en economische rechten.</p>	<p>Federale staat en Gewesten</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen</p>		<p>PVIF - 42</p>

	<p>Vlaams minister van Wezlijn</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Begroting, Ambtenarenzaken, Gelijke Kansen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Jeugdzaken, Volksgezondheid, Cultuur, Media en Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p>		
<p>101. Een stand van zaken opmaken van de zorg voor mannelijke slachtoffers van partnergeweld en/of intrafamiliaal geweld over het hele grondgebied, opsporen van mogelijke lacunes en het uitwisseling van bestaande ervaringen.</p>	<p>Federale staat</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p>		
<p>102. Een grensoverschrijdend netwerk oprichten voor personen die vrezen voor hun veiligheid op lange termijn (in het bijzonder slachtoffers van eengerelateerd geweld) door vast te stellen welke diensten verantwoordelijk zijn voor het</p>	<p>Federale staat</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p>	<p>Note « Go for Equality »</p>	

<p>onderhouden van een dergelijke samenwerking met hun Europese tegenhangers.</p>	<p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>Vlaams minister van Wezlijn</p> <p>Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>		
---	---	--	--

<i>Specifieke doelstelling</i>
<i>TELEFONISCHE ONTHAALDIENSTEN VOOR SLACHTOFFERS</i>

België heeft **verschillende telefonische hulplijnen** voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld. Ook zijn er de afgelopen jaren verschillende **chats** ontwikkeld. Deze hulplijnen zijn onmisbaar om personen die bellen of chatten, vertrouwelijk of met respect voor hun anonimiteit te adviseren over alle vormen van gendergerelateerd geweld. In lijn met de maatregelen die zijn genomen tijdens de COVID-19-gezondheids crisis, zal het doel zijn om de beschikbaarheid van hulplijnen te blijven versterken door de beschikbare personele en financiële middelen te vergroten en de zichtbaarheid van hulplijnen te verbeteren.

Sleutelmaatregelen 103 tot 107			
103. De mogelijkheid bestuderen om de telefonische hulplijnen volledig gratis te maken voor de betrokken operateur door het wijzigen van het KB van 2 februari 2007 betreffende de nooddiensten.	Minister van Telecommunicatie In samenwerking met de Gemeenschappen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen		CIM DDF/IMC VR – Fiche 24 novembre 2021 PBXL- 42
104. Een gestructureerde samenwerking tot stand te brengen tussen de 101 en 112-noodnummers en de telecommunicatiediensten rond intrafamiliaal, fysiek, psychisch of seksueel geweld of ernstige verwaarlozing (0800 30030, SOS Enfants 103, 0800 98100, 0800 90 901, 1712, enz) die erkend zijn door de deelstaten, met als doel voorrang te geven aan de oproepen	Minister van Binnenlandse Zaken Minister van Telecommunicatie In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen		PBXL – 42 PVIF - 44

<p>van deze lijnen in de dispatching centra en de callcenters van de noodnummers.</p>	<p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>		
<p>105. De mogelijkheid bekijken van de implementatie van het toekomstige unieke Europees noodnummer 116 voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld in de Belgische context.</p>	<p>Gemeenschappen en Gewesten</p>		
<p>106. De toegankelijkheid van klachtvoorzieningen, websites en mobiele toepassingen verbeteren om tegemoet te komen aan de specifieke behoeften van personen met een handicap, in het bijzonder vrouwen</p>	<p>Minister van Binnenlandse Zaken</p>		
<p>107. Noodnummers toegankelijker maken voor personen met een handicap, in het bijzonder vrouwen.</p>	<p>Minister van Binnenlandse Zaken</p> <p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p>		

	<p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p>		
--	--	--	--

*Specifieke doelstelling**ONDERSTEUNING VAN DE FINANCIËLE ZELFSTANDIGHEID VAN EENOUDERGEZINNEN DIE HET SLACHTOFFER ZIJN VAN GEWELD*

Volgens een studie uitgevoerd in 2019 voor de vzw "Solidarité Femmes"⁴⁸ in de Franse gemeenschap, ervaart 79% van de ondervraagde vrouwen die het slachtoffer zijn van huiselijk geweld nog steeds geweld na de scheiding, zelfs na vijf jaar. Geweld na de scheiding is soms fysiek, maar vooral psychologisch en moreel (intimidatie, controle, bedreiging met fysiek geweld of de dood, enz.).

Uit het onderzoek blijkt dat geweld ook economisch kan zijn (bijvoorbeeld het niet betalen van alimentatie). Hoewel het niet de oorzaak van het geweld is, kan alimentatie toch een factor van angst zijn voor slachtoffers die vrezen voor nieuwe gewelddadige acties. Daarom is het belangrijk om de werking van de alimentatie terugvorderingsdiensten (DAVO) te verbeteren en interacties tussen ex-partners zoveel mogelijk te beperken.

De kwestie van schulden kan ook een factor zijn bij het aanhouden of opflakkeren van geweld tegen vrouwen in een situatie van alleenstaand ouderschap. Immers, wanneer de ex-partner insolvent is geworden, staan zij er alleen voor en moeten zij de schulden terugbetalen die zij tijdens hun leven samen hebben opgebouwd; een economische last die zwaar weegt op eenpersoonshuishoudens, met uitstek bij een inkomensdaling als gevolg van de stopzetting van een economische activiteit door de gezondheids crisis.

Deze situaties tonen aan dat de overheid het probleem van economisch geweld moet aanpakken in het kader van het Verdrag van Istanbul, waarin wordt erkend dat het voorkomt "binnen het gezin of de woning of tussen huidige of voormalige echtgenoten of partners, ongeacht of de dader dezelfde verblijfplaats deelt of heeft gedeeld met het slachtoffer". Het verdrag roept de staten die partij zijn op maatregelen te nemen die gericht zijn op de emancipatie en economische onafhankelijkheid van vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld.

⁴⁸ L'impossible rupture. Une étude sur les violences conjugales post-séparation | DIAL.pr - BOREAL (uclouvain.be)

Het NAP 2021-2025 zal een gelegenheid zijn om een reflectie op gang te brengen over deze specifieke vorm van geweld, met aandacht voor de problemen van niet-betaling van alimentatie en schulden die tijdens het huwelijk zijn ontstaan.

Sleutelmaatregelen 108 tot 111			
108. Rekening houden met gendergerelateerd geweld bij de opvolging van de uitvoering aanbevelingen van de Rekenkamer betreffende DAVO, onder andere met het oog op het verbeteren van de procedures bij niet-betaling van alimentatie.	Minister van Financiën		
109. Met oog op het beperken van het contact met de gewelddadige ex-partner, in het kader van initiële verzoeken en de verzoeken tot verlengingen van voorschotten op onderhoudsverplichtingen bij de DAVO, nagaan hoe de procedures kunnen worden vereenvoudigd door de noodzakelijke informatie rechtstreeks bij de bevoegde administraties in te winnen.	Minister van Financiën Minister van Maatschappelijke Integratie Minister van Justitie		
110. Onderzoeken hoe we via DAVO nog sneller kunnen tussenkomen in situaties van IFG, bijvoorbeeld via de oprichting van een universeel en automatisch fonds dat rekening zou houden met alle alimentatievorderingen van kinderen en ex-partners die slachtoffer van geweld waren. Daarbij wordt de impact op de werkingskosten geëvalueerd.	Minister van Financiën Minister van Justitie Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit		
111. Onderzoeken hoe we slachtoffers van geweld beter kunnen beschermen tegen de economische gevolgen van geweld, onder andere veroorzaakt door de schulden die de ex-partner van het slachtoffer tijdens de relatie is aangegaan.	Minister van Justitie Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit		

Specifieke doelstelling

ONDERSTEUNING VAN SLACHTOFFERS VAN SEKSUEEL GEWELD

Seksueel geweld komt veel voor in onze samenleving⁴⁹. Volgens de UN-MENAMAIS-enquête zijn twee op de vijf vrouwen (41%) en één op de vijf mannen (19%) het slachtoffer geweest van een vorm van seksueel geweld met lichamelijk contact. Het gaat daarbij voor 19% van de vrouwen en 5% van de mannen om verkrachting. Dit geweld vormt een zwaar trauma en belemmert mogelijk het toekomstig functioneren van slachtoffers. De strijd tegen dit geweld is een grote en urgente uitdaging. De aandacht voor intimidatie en seksueel geweld na de #MeToo-beweging en de sterke deelname aan de mars tegen seksueel geweld, georganiseerd na de dood van Julie Van Espen zijn slechts enkele voorbeelden van de noodzaak tot actie. Dit geweld accentueert ons nieuws dramatisch.

Volgens Plan International is 91% van de Belgische meisjes tussen 15 en 24 jaar al het slachtoffer geweest van seksuele intimidatie⁵⁰. Dit gendergerelateerd en seksueel geweld komt helaas ook veel voor op universiteitscampussen. Een studie uit 2019 van de Universiteit van Luik wees uit dat meer dan een op de vijf vrouwelijke studenten tijdens hun studie⁵¹ een poging tot verkrachting had meegemaakt.

De afgelopen maanden zijn het de studenten en verenigingen die het werk op zich hebben genomen om aan de kaak te stellen en het bewustzijn te vergroten door het creëren van Instagram-accounts zoals @mijn.punt, @BalanceTonFolklore, @LaMeute en @BalanceTonAgro. Er worden voortdurend andere accounts aangemaakt om seksueel geweld in de sport, in bars, enz. aan de kaak te stellen via het verzamelen en publiceren van getuigenissen van seksueel geweld uit verschillende milieus en regio's van het land. Dit herinnert ons nogmaals aan de noodzaak om te strijden tegen seksueel geweld dat alomtegenwoordig is in onze samenleving en nog te vaak genormaliseerd wordt.

Hoewel er al maatregelen zijn genomen, moeten we nog verder gaan. De gevolgen van seksueel geweld zijn immers aanzienlijk voor slachtoffers op fysiek, psychisch, medisch en sociaal vlak. Dit geweld tekent op wrede wijze het leven van elk slachtoffer. Dit kan gevoelens veroorzaken van eenzaamheid, significante relatieproblemen, evenals verschillende psychologische problemen (angst, gebrek aan

⁴⁹ België is bijvoorbeeld een op de vijf vrouwen het slachtoffer geworden van verkrachting (Etude des opinions et des comportements de la population belge en matière de violences sexuelles, Amnesty-SOS Viol, 2020).

⁵⁰ 91 % des filles belges ont été victime d'harcèlement sexuel (planinternational.be)

⁵¹ Pratiques sexuelles forcées et agressions sexuelles dans un échantillon d'étudiants universitaires francophones - Garcet Serge (uliege.be)

zelfvertrouwen, depressie), posttraumatische (concentratiestoornissen, nachtmerries), psychosomatische (hoofdpijn, pijnen en kwalen) en seksuele (afkeer van seksuele relaties) stoornissen.

Sinds 2017 werden er in België 3 **Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG)** opgericht. In een ZSG kan een slachtoffer van seksueel geweld 24/7 op één plek gratis medische en psychologische hulp krijgen en aangifte doen. De slachtoffers worden opgevangen door professionals die zijn opgeleid en gewend zijn om met dit soort zaken om te gaan. De feedback van de slachtoffers is erg bemoedigend. Het model van de ZSG heeft een zeer positief effect op de aangiftebereidheid van slachtoffers. Tegenwoordig dienen 7 op de 10 slachtoffers een klacht in bij de politie na het bezoeken van een ZSG, wat aanzienlijk hoger is dan de 1 op 10 die gewoonlijk aangifte doen voor feiten van seksueel geweld⁵².

Gezien de zeer positieve evaluaties heeft de federale regering de oprichting goedgekeurd van 7 nieuwe ZSG tegen 2024 (2 in november 2021), zodat elk slachtoffer binnen het uur een centrum kan vinden. Het succes van de inzet van de ZSG hangt af van twee grote uitdagingen: enerzijds de bekendheid ervan bij het grote publiek en anderzijds de koppeling met opvang- en eerstelijnsvoorzieningen. We denken bijvoorbeeld aan een steunpunt⁵³ op universiteitscampussen, Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW), Centres de planning familial, Vertrouwenscentra kindermishandeling (VK), Equipe SOS Enfants, hulplijnen, enz.

Sleutelmaatregelen 112 tot 115			
112. De Zorgcentra na Seksueel Geweld (ZSG) verder uitrollen over het hele land, hun financiering permanent maken en ze zodanig ontwikkelen dat hun aanpak, doelstellingen en praktijken overeenstemmen met de richtsnoeren van het Verdrag van Istanbul en dat ze verbonden zijn met vrouwenverenigingen, diensten die gespecialiseerd zijn in de opvang van slachtoffers van geweld, enz.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Justitie en Handhaving	Gepland budget	PBXL – 45 PVIF - 49

⁵² Volgens de Veiligheidsmonitor 2018, dient 18% van de burgers (24% van de mannen en 16 % van de vrouwen) die het slachtoffer werden van een zedendelict, klacht in bij de politie.

⁵³ Zoals het meldpunt voor grensoverschrijdend gedrag aan bv. de KU Leuven of de psychologische hulplijn van ULiège 0800 35 200.

	<p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke Kansen en Gezondheid</p>		
<p>113. De opvang van slachtoffers in het ZSG verbeteren, met bijzondere aandacht voor mensen met een handicap, mensen in migratiesituaties (waaronder vrouwen zonder verblijfsvergunning) en LGBTQI+personen.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Gelijke Kansen Minister van de Franse Gemeenschap belast met Gelijke Kansen Waals minister van Vrouwenrechten</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	
<p>114. Verder inzetten in de juridische verankering/validatie van de ZSG's ondermeer door o.m. het college van procureurs-generaal uit te nodigen een omzendbrief uit te werken met richtlijnen voor de parketten en de politiediensten en door federale wettelijk reglementering vast te leggen. Op termijn wordt er samengewerkt met de deelstaten om</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Minister van Justitie, de Minister van Binnenlandse Zaken en de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p>		<p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 17 - jan 2021</p>

<p>de juridische verankering van de ZSG volledig vast te leggen.</p>	<p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p>		
<p>115. Advies vragen aan de Federale Raad voor geestelijke gezondheidszorgberoepen naar de haalbaarheid inzake het ontwikkelen van criteria voor erkenning als traumapsycholoog en voor de opleiding van traumapsychologen.</p>	<p>Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	

<i>Specifieke doelstelling</i>
BESCHERMING EN ONDERSTEUNING VAN KINDEREN BLOOTGESTELD AAN GENDERGERELATEERD GEWELD

Blootstelling aan geweld en fysiek, seksueel of psychologisch misbruik heeft ernstige gevolgen voor kinderen. Ze veroorzaken angst en trauma en hebben nadelige effecten op hun ontwikkeling. In het geval van huiselijk geweld erkent het Verdrag van Istanbul dat kinderen niet direct getroffen hoeven te worden om als slachtoffer te worden beschouwd, omdat blootgesteld zijn aan geweld net zo traumatisch is.

We kennen ondertussen zeer goed de (ook lange termijn) effecten van gezinsgeweld op kinderen. In de ACE (Adversed Childhood Experience) studie, werd nagegaan wat de effecten (ook op lange termijn) zijn van intrafamiliaal geweld op kinderen. De bevindingen op dit punt zijn zeer duidelijk. . Vanaf 4 ACE's loopt een kind 32x meer risico op het ontwikkelen van leer- en gedragsproblemen. In Westerse landen heeft ongeveer 10 tot 15% van de kinderen een ACE-score van 4 of meer. Ook onderzoeken op mentale en psychische impact zijn duidelijk in deze. In normale omstandigheden zijn kinderen tot in 80% van de gevallen getuige en/of medeslachtoffer van het geweld.

Het verbeteren van de toegang van kinderen blootgesteld aan partnergeweld tot beschermings- en ondersteuningsdiensten, is een van de belangrijkste aanbevelingen van GREVIO aan de Belgische autoriteiten. Het gaat met name om het versterken van de samenwerking tussen diensten die gespecialiseerd zijn in de zorg voor slachtoffers van geweld en degenen die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor kinderen; om duidelijke richtlijnen voor hen te ontwikkelen en opvangcentra beter te ondersteunen bij hun missie om kinderen samen met hun moeders te begeleiden.

Daarom zal het NAP 2021-2025 gericht zijn op het versterken van de **bescherming, opsporing en ondersteuning van kinderen die worden blootgesteld aan gendergerelateerd geweld** en op het verbeteren van hun toegang tot beschermings- en ondersteuningsdiensten.

Sleutelmaatregelen 116 tot 118			
116. Versterking van de samenwerking tussen de verschillende diensten die gespecialiseerd zijn in de zorg voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld, enerzijds, en de	Gemeenschappen en Gewesten		PVIF - 63
	Vlaams minister van Welzijn		

<p>diensten die verantwoordelijk zijn voor de zorg voor kinderen, anderzijds.</p>	<p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid en belast met de vroege kinderjaren in de Franse Gemeenschapscommissie</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		
<p>117. Bestaande praktijken en richtsnoeren in diensten die gespecialiseerd zijn in bijstand en steun aan kinderen bundelen om een beter inzicht te krijgen in de risico's en schadelijke gevolgen waaraan kinderen die getuige zijn van geweld, worden blootgesteld.</p>	<p>Gemeenschappen in samenwerking met de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>PVIF - 21</p>

<p>118. De systemen evalueren die uitwisselingen tussen beroepsbeoefenaars en gebruikers over ouderschap aanmoedigen en die het mogelijk maken zorgwekkende gezinssituaties op te sporen (zoals "Kindreflex" of het DPO-instrument (Détection, Prise en charge & Orientation des victimes) en de mogelijke uitbreiding ervan tot politie en justitie bestuderen, met name wat betreft situaties van partnergeweld en/of geweld binnen het gezin.</p>	<p>Federale staat Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken Gemeenschappen en Gewesten Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Jeugd Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		<p>Vlaams actieplan SG – 56</p>
---	---	--	---------------------------------

<p><i>Specifieke doelstelling</i></p>
<p><i>DE MELDINGEN VAN GEWELD AANMOEDIGEN, OOK DOOR PROFESSIONALS</i></p>

Sommige professionals kunnen terecht moeilijkheden ondervinden bij het omgaan met gendergerelateerd geweld. Het is immers niet altijd gemakkelijk de keuze te maken tussen het respecteren van het beroepsgeheim en de wens om hulp te bieden aan een persoon in gevaar. Het opheffen van het beroepsgeheim en het aan de kaak stellen van situaties van gendergerelateerd geweld roept vaak veel vragen op.

Professionals moeten concrete antwoorden krijgen door hun kennis van het fenomeen te verbeteren, door over de instrumenten te beschikken om situaties beter op te sporen en door te weten welke situaties aan de bevoegde autoriteiten te melden, indien nodig, in

overeenstemming met de wetgeving. Bijgevolg zullen meldcodes en handleidingen beschikbaar worden gesteld aan professionals en in hun praktijken worden geïmplementeerd om het melden van situaties van gendergerelateerd geweld te bevorderen.

Sleutelmaatregelen 119 tot 121			
<p>119. Verhogen van de zichtbaarheid van geweld en de zorg aan slachtoffers, door de verspreiding van meldcodes en de integratie ervan in de praktijk van de beroepsbeoefenaars. (cfr handleidingen over de drie meldcodes die samen met de Orde der artsen zijn ontwikkeld, meldcode over het verband tussen dierenmishandeling en geweld binnen het gezin, meldcode voor het notariaat bij echtscheidingen, bewustmaking op het werk, enz.).</p>	<p>Federale staat, Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie</p>	<p>Gedeeltelijk gepland budget (IGVM)</p>	<p>Vlaams actieplan SG – 57 en 58</p> <p>PVIF 31 et 49</p>
<p>120. Een Europees seminarie organiseren over de rol van onderzoek van de uitwendige genitaliën bij de preventie en bescherming van VGV en seksueel geweld, met deelname van deskundigen op het gebied van ethiek, pediatrie, forensische geneeskunde, kinderrechten, preventie bij jonge kinderen en schoolgeneeskunde, met het oog op de totstandbrenging van een ambitieus beleid voor de preventie en de vroegtijdige opsporing van geweld bij kinderen. In bijzonderheid rekening houden met de noodzaak van het betrekken van experts (zoals GAMS) in deze procedures.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie en Gezondheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken, Vrouwenrechten en Gezondheid</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke Kansen en Gezondheid</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 52</p>

<p>121. Een specifieke sensibiliseringscampagne organiseren, zodat de mensen die dicht bij een slachtoffer of pleger staan (buren, collega's, vrienden, enz.) en getuigen beter in staat zijn het probleem van partnergeweld en de impact op kinderen te herkennen en adequaat ermee aan de slag te gaan.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Vrouwenrechten</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap, belast met Gelijke Kansen en Gezondheid</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	<p>PVIF - 17 et 18</p>
---	---	---------------------------------	------------------------

PIJLER V: Het strafrechtelijk beleid inzake gendergerelateerd geweld bijsturen en moderniseren, met bijzondere aandacht voor de bescherming van slachtoffers en hun erkenning als zodanig.

Specifieke doelstelling

ZORGEN VOOR SNELLE EN PASSENDE JUSTITIËLE EN POLITIËLE REACTIE

Tijdens de coronacrisis werden ook politie en justitie opgeroepen om snel en adequaat te reageren op elke vorm van geweld in het algemeen en meer in het bijzonder op gendergerelateerd geweld. Er werden een reeks zeer positieve lokale initiatieven genomen, zoals het principe van "herbezoek" door de politiezone Brussel-Noord, die reeds gekende slachtoffers preventief terug contacteerden. Het College van procureurs-generaal heeft op 3 december 2020 een omzendbrief⁵⁴ aangenomen om deze praktijk van "herbezoek" te veralgemenen.

In november 2020 in het kader van de 2de golf Covid-19 zijn specifieke maatregelen aangenomen om snellere justitiële en politiële reacties op slachtoffers van gendergerelateerd geweld mogelijk te maken (niet-toepassing van de avondklok voor slachtoffers van huiselijk geweld, systematischer gebruik van het instrument voor risicobeoordeling, verwijdering van plegers uit de gezinswoning, enz.).

Meer in het algemeen zijn de wet- en regelgevingsmechanismen de afgelopen jaren versterkt om gendergerelateerd geweld te bestrijden en een veilige omgeving voor slachtoffers te kunnen garanderen.

Op het terrein zijn echter nog steeds verbeteringen nodig. De aard en omvang van slachtofferschap vraagt om investeringen in de aanpak en omgang met de feiten, maar ook in de zorg voor slachtoffers en hun naasten. Het doel hierbij is dan ook om de prioriteit die wordt gegeven aan de behandeling van gendergerelateerd geweld door politie en justitie te versterken.

⁵⁴ COL 20/2020 (Veralgemening van het herbezoek door de politiediensten in situaties van partnergeweld tijdens de coronacrisis).

Het **Nationaal Veiligheidsplan en de Kadernota Integrale Veiligheid** zullen de bestrijding van gendergerelateerd geweld opnemen door te verwijzen naar de maatregelen die zijn voorgesteld in het NAP 2021-2025. Het doel zal met name zijn om de aandacht voor dit fenomeen te vergroten binnen de zonale veiligheidsplannen die op het niveau van de Lokale Politie zijn opgesteld.

Het thema is geïntegreerd in de basisopleiding van al het politiepersoneel. Na een wijziging van het Gerechtelijk Wetboek is een opleiding over seksueel en huiselijk geweld nu verplicht voor alle magistraten⁵⁵ georganiseerd door het Instituut voor gerechtelijke opleiding. Ook justitieassistenten krijgen er in Vlaanderen en in de Franse gemeenschap opleiding rond. Hetzelfde geldt voor advocaten in Vlaanderen.

Er is behoefte aan **verdieping van kennis** over gendergerelateerd geweld, vooral met betrekking tot nieuwe vormen van geweld zoals digitaal geweld, en complexere en moeilijker op te sporen vormen van geweld zoals psychisch geweld. Daarnaast is een intersectionele aanpak wenselijk om beter in te kunnen spelen op specifieke situaties (bijvoorbeeld administratief geweld waarvan mensen met een preciaire verblijfsvergunning slachtoffer kunnen zijn). Kennis op zich is niet genoeg. Sociale en empathische betrokkenheid bij slachtoffers en hun omgeving krijgt de nodige aandacht, evenals de juiste communicatieve vaardigheden.

Het is daarom essentieel om enerzijds de **specialisatie van politie en justitie** op het gebied van gendergerelateerd geweld te intensiveren en anderzijds het bewustzijn van al het politie- en justitiepersoneel met betrekking tot dit geweld te versterken.

Omzendbrieven inzake strafrechtelijk beleid zijn zeer goede instrumenten die niettemin een uitvoering op het terrein vergen. Het zal dus ook een kwestie zijn van een regelmatige evaluatie van de toepassing van de instrumenten van strafrechtelijk beleid door zo nodig over te gaan tot aanpassing van hun toepassingsvoorwaarden.

Het NAP 2021-2025 zal daarom gericht zijn op het versterken van de effectieve uitvoering van het **strafrechtelijk beleidsinstrumentarium** door verbetering van de middelen en kennis die ter beschikking worden gesteld aan politie en justitie.

De laatste jaren is de politie zich bewust geworden van de verbeteringen die moeten worden aangebracht in de opvang van slachtoffers van geweld. Desondanks geven middenveldorganisaties aan dat er nog werkpunten zijn. Een passend slachtofferonthaal is belangrijk om de aangiftebereidheid bij slachtoffers nog te doen stijgen. Volgens de resultaten van de enquête over geweld tegen vrouwen, uitgevoerd door het FRA, meldde 22% van de slachtoffers partnergeweld bij de politie, tegenover 14% voor het Europese gemiddelde. 15 % van de slachtoffers van partnergeweld sprak iemand anders dan de politie, tegenover 13% voor het Europese gemiddelde.

---

⁵⁵ Behalve voor de magistraten van het Hof van Cassatie en de ondernemingsrechtbanken.

Het NAP 2021-2025 zal daarom gericht zijn op het versterken van de informatie en het bewustzijn onder politiepersoneel over de noodzaak van **adequate en passende opvang** van slachtoffers van gendergerelateerd geweld om secundaire victimisatie te voorkomen, in overeenstemming met de omzendbrief GPI 58 betreffende politiehulpverlening aan slachtoffers.

Dit plan heeft ook tot doel de veiligheid van slachtoffers te versterken door het voor hen gemakkelijker te maken om snel de hulpdiensten te verwittigen en snel in te grijpen. In Gent werd een pilootproject uitgevoerd met betrekking tot een **mobiele stalkingalarm** dat erin bestaat dat slachtoffers, waar ze ook zijn, via hun smartphone een alarmknop hebben waarop ze kunnen drukken wanneer ze zich bedreigd voelen door de persoon die hen lastigvalt, meestal hun ex-partner. Voordelen van een dergelijk systeem zijn de snelheid van opvolging, de toegankelijkheid van het systeem (dat in overleg met het slachtoffer zelf wordt opgezet), systematische koppeling van hulpverlening van plegers, slachtoffers en diens kinderen, in afwachting van een langetermijn oplossing voor het slachtoffer in kwestie. Op basis van de analyse van de resultaten de evaluatie van dit proefproject, zal de haalbaarheid van het uitrollen van het project op nationaal niveau worden beoordeeld.

Tot slot zal er ook nagedacht worden over de mogelijkheid en de meerwaarde om België te voorzien van een **"kaderwet"** en/of een samenwerkingsakkoord dat alle vormen van gendergerelateerd geweld dekt. Er wordt bekeken hoe er op een gespecialiseerde en multidisciplinaire manier kan gewerkt worden bij zowel politie als parket/rechtbank. Er wordt advies gevraagd aan de experts strafwetboek over feminicide. Het seksueel strafrecht wordt hervormd.

Sleutelmaatregelen 122 tot 136			
122. In het nationaal veiligheidsplan en de kadernota integrale veiligheid wordt gendergerelateerd geweld als één van de prioriteiten naar voren geschoven.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten Vlaams minister van Justitie en Handhaving Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen	Geen budgettaire gevolgen	Vlaams actieplan SG - 12

	<p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Minister-president van de Waalse Regering</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Minister-President van de Duitstalige Gemeenschap</p>		
<p>123. Elke politieambtenaar wordt in het kader van basispolitiezorg in staat geacht om de aangepaste opvang te verzekeren van slachtoffers van intrafamiliaal en partnergeweld. Deze dienstverlening moet 24u per dag beschikbaar zijn. Politiezones hebben oog voor zwaardere, hoog risico en complexere dossiers. En garanderen de doorstroom naar de hiervoor gespecialiseerde diensten.</p>	<p>Minister van Binnenlandse Zaken</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p>		PBXL - 52
<p>124. Een lijst opstellen van alle contactpersonen voor huiselijk geweld aangewezen in het kader van de COL 4/2006 en deze verspreiden onder de politie en de referentiemagistraten van het Openbaar Ministerie + alle goede praktijken, nieuwe wetgeving en initiatieven van andere sectoren verspreiden binnen deze nieuw opgerichte netwerken.</p>	<p>Minister van Justitie</p> <p>Minister van Binnenlandse Zaken</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen en de Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p>		

	<p>Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke kansen</p> <p>Minister-president van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met preventie en veiligheid</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen</p> <p>Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>		
125. Inzetten op opleiding rond gendergerelateerd geweld van politiediensten, ter verbetering van de opvang/verhoor van slachtoffers van gendergerelateerd geweld.	Minister van Binnenlandse Zaken	Nota « Go for Equality »	
126. Hervorming van het Strafwetboek om slachtoffers van seksueel geweld beter te beschermen en daders adequater te bestraffen (begrip "instemming", strengere straffen, alternatieve straffen, enz.).	<p>Minister van Justitie</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen</p>	Geen budgettaire gevolgen	
127. Bij de expertencommissie advies inwinnen over feminicide en de mogelijke opnemings ervan in het Strafwetboek.	<p>Minister van Justitie</p> <p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit</p>	Geen budgettaire gevolgen	

<p>128. Het College van procureurs-generaal uitnodigen tot optimalisering van COL 20/2020 met het oog op de veralgemening van de praktijk van "herbezoek" door de politiediensten in zaken van partnergeweld, na de coronacrisis, afhankelijk van het resultaat van de evaluatie van de toepassing ervan.</p>	<p>Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	
<p>129. Het College van procureurs-generaal uitnodigen tot de evaluatie en eventuele herziening van de omzendbrief over genitale verminking, gedwongen huwelijken en eengerelateerd geweld (COL 6/2017).</p>	<p>Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken</p>	<p>Geen budgettaire gevolgen</p>	
<p>130. De evaluatie van het proefproject "mobiel stalkingalarm" analyseren indien het doeltreffend wordt geacht, een invoering ervan op het hele grondgebied overwegen</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Justitiehuzen</p>		<p>CIM DDF/IMC VR - Fiche 4 - jan 2021</p>
<p>131. Er wordt een specifieke gedragstraining rond intrafamiliaal geweld voorzien die rechters kunnen opleggen als voorwaarde bij bijvoorbeeld een probatiestraf of een voorwaardelijke invrijheidstelling.</p>	<p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen</p>		
<p>132. Rekening houden met de genderdimensie in het gevangenisbeleid.</p>	<p>Minister van Justitie</p>		

<p>133. Verbetering van de informatiestroom tussen de actoren (ook familierechtbank/jeugdrechtbank/correctionele rechtbank) (in samenwerking met de ZSG en de Justitiehuizen), teneinde de dienstverlening aan slachtoffers van intrafamiliaal geweld te verbeteren en de behandeling op justitieel niveau te versnellen en te verbeteren zoals voorzien in de COL 4/2006.</p>	<p>Minister van Justitie In samenwerking met de Gemeenschappen Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuizen Vlaams minister van Justitie en handhaving Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuizen</p>		
<p>134. Onderzoeken hoe de werking en het gebruik van de ViCLAS databank verder kan geoptimaliseerd worden. Het Antwerpse project code 37 in samenwerking met NICC gefaseerd nationaal uitrollen.</p>	<p>Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken</p>		
<p>135. Onderzoek voeren naar de invloed van online aangiftes op de aangiftebereidheid van gendergerelateerd geweld.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Binnenlandse Zaken</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	
<p>136. Onderzoek voeren naar de strafrechtelijke opvolging van seksueel geweld in bijzonderheid inzake de toepassing van ZSG procedures.</p>	<p>Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister van Justitie</p>	<p>Nota « Go for Equality »</p>	

Specifieke doelstelling

TOEZIEN OP EEN BEOORDELING EN BEHEER VAN RISICO'S OP GEWELD

Dagelijks worden tal van gevallen van partnergeweld voorgelegd aan politie en parket. In het bijzonder worden de belanghebbenden opgeroepen om elke situatie zo goed mogelijk te beoordelen en de risico's van herhaling en escalatie te identificeren om de meest geschikte maatregelen te nemen. Het College van procureurs-generaal heeft een omzendbrief (COL 15/2020) aangenomen met als titel

"Risicobeoordelingstool – Richtlijnen van het College van procureursgeneraal gericht op de veralgemening van het gebruik van een eerstelijns risicobeoordelingsinstrument bij geweld binnen het paar door de politiediensten en het parket", op 1 januari 2021 in werking getreden. Het belangrijkste doel van dit **risicobeoordelingsinstrument** is om de aanwezigheid van bepaalde bijzonder alarmerende risicofactoren aan het licht te brengen, waaronder een onmiddellijke kennisgeving aan het openbaar ministerie en, indien nodig, een snelle en adequate reactie van de magistraat.

Ook in Vlaanderen wordt er gewerkt met risicotaxatie. Bij de ketenaanpak intrafamiliaal geweld en de Family Justice Centers wordt een risicotaxatie gedaan bij binnenkomende dossiers. In 2012 startte de eerste ketenaanpak in Antwerpen hiermee en werd het doorheen de jaren uitgerold over alle ketenaanpakken in Vlaanderen. Ook bij de Vlaamse justitiehuisen werd gestart met de ontwikkeling van een beleid rond risicotaxatie- en management dat de komende jaren verder geïmplementeerd zal worden om zo het professioneel oordeel van de justitieassistent met betrekking tot de begeleiding en het toezicht van daders te ondersteunen. Dit zal de justitiehuisen helpen bij het prioriteren van dossiers, bij het bepalen van de intensiteit van de justitiële begeleiding en opvolging, en richting helpen geven aan het eventuele verdere hulpverleningstraject. In de Franse Gemeenschap kan voor risicotaxatie gebruik worden gemaakt van een specifiek instrument of kan men zich baseren op alle gegevens die ter kennis worden gebracht bij een dienst welke, samengevoegd, hen er toe in staat stelt om een risicotaxatie uit te voeren.

Het NAP 2021-2025 zal ervoor zorgen dat instrumenten voor het beheer en risicotaxatie-Instrumenten Partnergeweld in het hele grondgebied worden geïmplementeerd. De bestaande procedures voor **risicobeoordeling en -beheer** zullen worden versterkt door een genderperspectief op te nemen. Het doel is dus om de risico's van recidive en escalatie nog beter in kaart te brengen, om samen met slachtoffers en plegers de meest passende maatregelen te kunnen nemen.

In samenwerking met Justitie zal ook een risicobeoordelingsinstrument worden geïmplementeerd in de werkwijze van de politiediensten, om politieagenten in het veld in staat te stellen de mogelijke interventies naar aanleiding van partnergeweld digitaal in beeld te brengen.

Sleutelmaatregelen 137 tot 142			
137. Het College van procureurs-generaal uitnodigen om, in overleg met de politiediensten, te onderzoeken of de risicobeoordeling door politie en justitie overeenkomstig de omzendbrief COL 15/2020 kan worden versterkt door de invoering van overlegmomenten in de grootste parketten en politieregio's waarbij het openbaar ministerie en de plaatselijke politie zijn betrokken en waarin vertegenwoordigers van politie en openbaar ministerie op quasi-permanente basis gevallen van geïdentificeerd partnergeweld, evalueren en beoordelen. In voorkomend geval, de haalbaarheid en de randvoorwaarden, onder meer naar bijkomende personele en materiële middelen, voor de oprichting van een dergelijke permanente overlegstructuur te onderzoeken.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken		
138. Een debriefingsysteem rond partnergeweld aanmoedigen tussen PZ en referentiemagistraat op casusniveau, met inbegrip van het stimuleren van de toepassing van col 15/2020 en dit naar analogie met vervolgingsbeleid.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken		
139. Garanderen dat waar van toepassing het genderperspectief in de tools voor risico-evaluatie en -beheer wordt gebruikt en het bevorderen van een meer adequate toepassing van deze instrumenten door alle betrokken actoren.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit In samenwerking met de Gemeenschappen Vlaams minister van Welzijn Vlaams minister van Justitie en Handhaving	Geen budgettaire gevolgen	

	Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuizen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Justitiehuizen		
140. Risicobeoordeling voor onder andere daders van seksueel geweld structureel maken op alle niveaus van de strafrechtsketen: voor veroordeling, tijdens de procedure en na veroordeling, overeenkomstig de geldende wettelijke bepalingen.	Minister van Justitie In samenwerking met de Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuizen	Geen budgettaire gevolgen	Vlaams actieplan SG - 37
141. De noodzaak onderzoeken van het integreren van risicobeoordelingsprocedure in gezags-, verblijfs- en omgangsregels en dit om in geweldsituaties het belang van het kind te kunnen bepalen.. De deelstaten bepalen de beoordelingsprocedures door rekening te houden met alle elementen die onder de aandacht van een dienst zijn gebracht en door hen zijn waargenomen en die, na kruiscontrole, het mogelijk maken het risico op recidive in te schatten en/of bij deze gebruik te maken van een specifiek instrument.	Minister van Justitie Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuizen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuizen		CIM DDF/IMC VR – Fiche 12 - jan 2021
142. Inzetten op het verhogen van en het betrekken van gerechtsdeskundigen met de nodige opleiding inzake profilering en risicobeoordeling van plegers van alle vormen van gendergerelateerd geweld en het gebruik van gevalideerde tools.	Minister van Justitie		

*Specifieke doelstelling**UITVOERING VAN (TIJDELIJK) UITHUISZETTING EN BESCHERMENDE MAATREGELEN*

In België is het sinds 2012 mogelijk om een geweldpleger uit zijn woning te verwijderen. Dit werd ingevoerd door de wetgeving over de **tijdelijke uithuiszetting bij huiselijk geweld** (zoals verder uitgewerkt in de COL 18/2012). Deze maatregel maakt het mogelijk om de slachtoffers thuis te laten blijven en zo een dubbele straf te vermijden. Op die manier kunnen de kinderen in hun gewone gezinsomgeving blijven en hun opleiding voortzetten. Het helpt ook om de druk op opvangcentra te verminderen. Deze bepaling is geen wonderoplossing voor alle gevallen van huiselijk geweld, maar kan in sommige gevallen nuttig zijn en ingezet worden als preventieve maatregel.

In de wet van 5 mei 2019⁵⁶ zijn de belangrijkste aanbevelingen uit de evaluatie van deze maatregel opgenomen, om het gebruik ervan te bevorderen en te vergemakkelijken.

Met het oog op een grotere responsiviteit is met name gekozen voor de zogenaamde spoedprocedure. De termijn voor de tijdelijke uithuiszetting werd verhoogd van 10 naar 14 dagen. De Justitiehuisen stonden in voor de begeleiding van het betrokken slachtoffer. Sinds maart 2020 is ook de tussenkomst van de Justitiehuisen voorzien om de uit huis gezette persoon bij te staan en op te volgen tijdens de periode van de tijdelijke uithuiszetting. Ook werd het strafbare feit van niet-naleving van het verlengd huisverbod door de familierechtbank in het leven geroepen.

Op het terrein zien we dat het gebruik van dit instrument nog steeds verschilt per gerechtelijk arrondissement⁵⁷. De komende jaren wordt ernaar gestreefd het gebruik van uithuiszetting in het hele land te vergroten om de veiligheid van slachtoffers waar ze ook wonen te verbeteren en het systeem als algemene praktijk van politie en justitie toe te passen.

⁵⁶ Wet van 5 mei 2019 houdende diverse bepalingen in strafzaken en inzake erediensten, en tot wijziging van de wet van 28 mei 2002 betreffende de euthanasie en van het Sociaal Strafwetboek

⁵⁷ Het aantal zaken met een uithuiszetting lijkt toe te nemen (van 130 zaken in 2016 tot 247 zaken in 2019). Er was ook een grotere tendens om deze maatregel toe te passen bij het parket tijdens de gezondheids crisis (292 zaken in 2020). Het overgrote deel van de beslissingen inzake een uithuiszetting wordt genomen door de parketten van Antwerpen en Limburg.

Sleutelmaatregelen 143 tot 146			
143. De belemmeringen identificeren voor het gebruik van de methode van het tijdelijk huisverbod (COL 18/2012, herzien versie 05/03/2020) en hoe deze kunnen worden weggewerkt.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken In samenwerking met de Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen	Geen budgettaire gevolgen	
144. Inspanningen leveren om slachtoffers van wie de pleger een tijdelijk huisverbod of uithuiszetting heeft gekregen beter te beschermen (bv. door middel van instrumenten zoals een mobile stalkingalarm voor slachtoffers, een enkelband voor elektronisch toezicht met een alarm voor de pleger als hij in de buurt van de woonplaats komt, enz.)	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken In samenwerking met de Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen		
145. Initiatieven nemen om de politie en het openbare ministerie beter bekend te maken met het tijdelijk huisverbod (COL 18/2012, herzien versie 05/03/2020).	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken	Geen budgettaire gevolgen	

146. Verbetering indien mogelijk van het verzamelen van gegevens over het tijdelijk huisverbod.	Minister van Justitie In samenwerking met de Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen	Geen budgettaire gevolgen	
---	--	---------------------------	--

Specifieke doelstelling

DE RECHTEN EN BELANGEN VAN SLACHTOFFERS BESCHERMEN

Het voornaamste doel van het NAP 2021-2025 zal zijn ervoor te zorgen dat alle slachtoffers van gendergerelateerd geweld in België toegang hebben tot de hulp en bescherming die ze nodig hebben.

Dit omvat onder meer het creëren van een **veilige omgeving voor slachtoffers om aangifte te doen**. Met name zal een nieuw instrument worden ontwikkeld inzake interventies bij huiselijk geweld. Het zal een betere beschrijving van de gepleegde misdrijven mogelijk maken en er tegelijkertijd voor zorgen dat de zorg voor slachtoffers en de vragen die aan hen worden gesteld met het grootste respect worden uitgevoerd. Ook zorgt de politie voor correcte informatie aan slachtoffers die komen getuigen. Alle relevante partners van de multidisciplinaire aanpak van de opvang van slachtoffers van seksueel en huiselijk geweld zullen samenwerken om de legitieme verwachtingen van deze partners beter in kaart te brengen en op te volgen.

Het doel zal ook zijn de **toegang van slachtoffers tot schadevergoeding** te vergemakkelijken, met name door de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden te versterken door een volledig digitale procedure op te zetten, van het indienen van een verzoek om financiële bijstand tot de videoconferentie voor de hoorzitting.

Ten slotte zal het doel, in overeenstemming met de aanbevelingen van GREVIO, zijn om meer rekening te houden met gendergerelateerd geweld bij het bepalen van **voogdij- en omgangsrecht** of bij het nemen van maatregelen die van invloed zijn op de uitoefening van voogdij. Er zal met name worden nagedacht over het juiste gebruik van de wettelijke bepalingen die het mogelijk maken om de voogdij- en omgangsrechten van de agressors te verminderen, op te heffen en/of de veiligheid te waarborgen telkens wanneer zich een situatie van gendergerelateerd geweld voordoet.

Sleutelmaatregelen 147 tot 160			
147. Analyseren hoe familierechtbanken omgaan met dossiers van partnergeweld en hoe zij hun beslissingen inzake gezag, verblijf en omgang met (potentiële) situaties van partnergeweld motiveren.	Minister van Justitie	Nota « Go for Equality »	
148. Evalueren van hoe psychisch geweld beter kan worden gedetecteerd, onderzocht, vervolgd en bestraft.	Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken		
149. Het huidige wetgevingskader inzake de verblijfsregeling, omgangsrecht en bepaling van het ouderlijk gezag en de toepassing ervan, analyseren en evalueren om na te gaan of bij het bepalen van de verblijfsregeling en het omgangsrecht voor kinderen, met inbegrip van gelijkmatig verdeeld verblijf, expliciet rekening wordt gehouden met incidenten van partnergeweld en zo nodig mogelijkheden nagaan om wetgeving zodanig te wijzigen of aan te vullen.	Minister van Justitie In samenwerking met de Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen		
150. Onderzoeken hoe een wettelijke regeling kan worden uitgewerkt in samenwerking met de Gemeenschappen, met het oog op de ontwikkeling van een duurzame gezinsbegeleiding onder gerechtelijk mandaat uitgevoerd door de diensten	Minister van Justitie In samenwerking met de Gemeenschappen		

<p>aangeduid voor het voeren van maatschappelijke onderzoeken, die zowel een preventieve functie op het vlak van sociale ondersteuning kan hebben als een controlefunctie die de rechtbanken toelaat, om indien nodig, tijdig in te grijpen.</p>	<p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Vlaams minister van Welzijn Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p>		
<p>151. Verder onderzoek naar het gebruik in rechtbanken en gerechtshoven van het begrip ouderverstoting en het verband met (ex-)partnergeweld, en dit overeenkomstig de aanbevelingen van GREVIO.</p>	<p>Minister van Justitie</p> <p>In samenwerking met de Gemeenschappen</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Justitiehuzen</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuzen</p>		
<p>152. Nagaan of het Strafwetboek zodanig kan worden aangepast dat geweld in aanwezigheid van een kind als een verzwarende omstandigheid wordt erkend.</p>	<p>Minister van Justitie</p>		
<p>153. Blijvende aandacht hebben voor het gegeven dat bij het gebruik van het verval van de strafvordering door de uitvoering van maatregelen en de naleving van voorwaarden in gevallen van gendergerelateerd geweld de rechten, de behoeften en de veiligheid van de slachtoffers worden geëerbiedigd.</p>	<p>Minister van Justitie</p>		

154. Investeer in de centralisering van de behandeling van gespecialiseerde kwesties zoals gendergerelateerd geweld door de verbetering van het casusoverleg en/of de ketenaanpak van dergelijk geweld via samenwerking tussen stakeholders.	Minister van Justitie Gemeenschappen Vlaams minister van Justitie en Handhaving Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten	Nota « Go for Equality »	
155. De openbare ministeries versterken door extra personeel aan te werven voor de behandeling van gevallen van gendergerelateerd geweld (criminologen).	Minister van Justitie	Gepland budget	
156. De toegang tot de Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders vereenvoudigen, en de doorlooptijd verbeteren, opdat dit ook de situatie van slachtoffers van gendergerelateerd geweld die hier nood aan hebben ten goede komt.	Minister van Justitie		CIM DDF/IMC VR - Fiche 5 - jan 2021
157. Samenwerken met telecomoperatoren om ervoor te zorgen dat oproepen naar hulplijnen of meldpunten niet op de rekening worden vermeld, om zo het slachtoffer van gendergerelateerd geweld te beschermen.	Minister van Telecommunicatie		

<p>158. De procedures analyseren om de vertrouwelijkheid van locaties van geheime opvangcentra voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld te handhaven.</p>	<p>Gemeenschappen en Gewesten</p> <p>Vlaams minister van Welzijn Staatssecretaris van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Huisvesting en Gelijke Kansen Minister van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Waals minister van Vrouwenrechten</p> <p>Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen</p> <p>In samenwerking met de Minister van Justitie</p>		<p>CIM DDF/IMC VR – Fiche 7 - jan 2021</p>
<p>159. In samenwerking met alle betrokken stakeholders de haalbaarheid bestuderen om inde bestaande verordeningen en circulaires over gendergerelateerd geweld de modaliteiten op te nemen voor de systematische vatting van de dienst slachtofferonthaal van de justitiehuisen.</p>	<p>Minister van Justitie Minister van Binnenlandse Zaken</p> <p>Gemeenschappen</p> <p>Minister van de Franse Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten</p> <p>Vlaams minister van Justitie en Handhaving</p>		

	Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen		
160. Ervoor zorgen dat een bewustmakingsmodule over de mechanismen en gevolgen van partnergeweld wordt opgenomen in de verplichte opleiding van magistraten, in overleg met het IGO, en, in overleg met de Bemiddelingscommissie, in de opleiding van bemiddelaars in familie zaken.	Minister van Justitie		CIM DDF/IMC VR - Fiche 18 - jan 2021

PIJLER VI: Ervoor zorgen dat in het asiel- en migratiebeleid rekening wordt gehouden met gendergerelateerd geweld.

De Belgische autoriteiten zorgen ervoor dat in het asiel- en migratiebeleid rekening wordt gehouden met de genderdimensie op drie verschillende gebieden: beoordeling en beslissingen met betrekking tot **asielaanvraag** die afhankelijk zijn van het CGVS, de asielprocedure als zodanig, die onder het CGVS en DVZ valt, en tot slot de opvang en huisvesting van asielzoekers die afhankelijk zijn van het federale agentschap FEDASIL. Hoewel gendergerelateerd geweld reeds een aandachtspunt is van de asiel- en migratiesector, zijn er nog steeds verbeteringen nodig.

Zoals vereist door artikel 59 van het Verdrag van Istanbul, zal in het asiel- en migratiebeleid, inclusief de opvang, rekening worden gehouden met de specifieke situatie van vrouwelijke slachtoffers van geweld.

Het garanderen van **gendergevoelige richtlijnen, procedures en ondersteunende diensten** in asielprocedures wordt regelmatig als een noodzaak in herinnering gebracht. Meer bepaald is het een terugkerende aanbeveling van internationale organisaties om rekening te houden met de specifieke situatie van vrouwelijke slachtoffers van gendergerelateerd geweld die zich in moeilijke situaties bevinden.

De adequate opvang van asielzoekers en vluchtelingen op grond van hun geslacht en het aantal beschikbare plaatsen in **opvangcentra** behoren tot de aandachtspunten die ook door internationale organisaties en Belgische verenigingen op het terrein worden geformuleerd.

Gezien de kwetsbare situatie van vrouwen in de collectieve opvang van asielzoekers is het noodzakelijk om bijzondere aandacht te besteden aan hun veiligheid, begeleiding en het waarborgen van hun rechten. Hier zijn nog verbeteringen mogelijk, zowel op het vlak van veiligheid als op het vlak van preventie van gendergerelateerd geweld.

Voorals mens op de vlucht die het slachtoffer zijn van partnergeweld vormen een bijzonder kwetsbare groep. Wanneer personen een verblijfsvergunning op basis van gezinshereniging hebben, is hun status afhankelijk van hun partner. Dit kan leiden tot relaties van dominantie, chantage en soms huiselijk geweld. Verschillende bepalingen van de wet van 15 december 1980 laten deze mensen toe om onder voorwaarden hun verblijfsrecht te behouden. Maar in de praktijk stellen we vast dat verschillende problemen de activering van deze mechanismen en een effectieve bescherming van slachtoffers in de weg staan. Vaak weten slachtoffers niet dat ze rechten hebben.

Sommigen vernemen het te laat om te kunnen reageren. Velen zijn ook bang, gezien het onzekere verblijf en hun administratieve afhankelijkheid van hun partner, om de echtelijke woning te verlaten en naar de politie te stappen om een klacht in te dienen.

<i>Specifieke doelstelling</i>
VERBETERING VAN DE VERBLIJFSSTATUS VAN SLACHTOFFERS VAN GENDERGERELATEERD GEWELD DIE IN HET KADER VAN GEZINSHERENIGING VERBLIJVEN

Sleutelmaatregelen 161 tot 164			
161. De mogelijkheid onderzoeken, binnen het kader voorzien door het federale Regeerakkoord, om de vreemdelingenwet te wijzigen om de status van slachtoffers van intra-familiaal geweld met een verblijfsrecht op basis van gezinshereniging te verbeteren.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie	Geen budgettaire gevolgen	
162. De procedure en praktijk van de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) verduidelijken voor slachtoffers van intrafamiliaal geweld met verblijf op basis van gezinshereniging door middel van een publieke omzendbrief.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie	Geen budgettaire gevolgen	
163. Standaardisering van de verschillende regelingen op grond waarvan slachtoffer zijn van familiaal geweld hun verblijfsvergunning kunnen behouden in het kader van gezinshereniging.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie	Geen budgettaire gevolgen	
164. Verbeteren van de communicatie tussen de politie en het Bureau Gezinshereniging van DVZ met betrekking tot slachtoffers van intrafamiliaal geweld door middel van het optimaliseren van het gebruik van de bestaande signaleringsfiche.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Minister van Binnenlandse Zaken	Geen budgettaire gevolgen	

<i>Specifieke doelstelling</i>
GENDERGEVOELIGE RICHTLIJNEN, PROCEDURES EN ONDERSTEUNINGSDIENSTEN INVOEREN IN DE ASIELPROCEDURES

Sleutelmaatregelen 165 tot 167			
165. Voortzetting van het specialisatieprogramma voor het team van protection officers dat belast is met de behandeling van genderzaken.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
166. De controle van de kwaliteit van de behandeling van de dossiers op basis van gendergerelateerde gronden actief blijven bewaken.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
167. Aandacht blijven voor de genderdimensie bij de opstelling van de lijst van "veilige landen van herkomst	Alle leden van de federale regering		

<i>Specifieke doelstelling</i>
OPVANG VAN EN TEGEMOETKOMING AAN DE SPECIFIEKE BEHOEFTE VAN MIGRANTEN DIE TE MAKEN HEBBEN MET GENDERGERELATEERD GEWELD

Sleutelmaatregelen 168 tot 175			
168. De veiligheid van vrouwen en LGBTQI+-personen in en rond de opvangcentra van Fedasil te allen tijde waarborgen, ook in tijden van crisis. Hier wordt ook rekening mee gehouden bij het inrichten en de indeling van het opvangcentrum.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
169. Gendergerelateerd geweld structureel opnemen in het opleidingsplan van personeel van de opvangcentra van Fedasil.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
170. Nagaan hoe de opvang en verzorging van kinderen (voornamelijk bij moeders ligt) in opvangcentra kan worden verbeterd om de positie van vrouwen slachtoffers van gendergerelateerd geweld die internationale bescherming zoeken te versterken.	Gemeenschappen Minister van de Franse Gemeenschap, belast met Kinderzaken en Vrouwenrechten Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Jeugdhulp en Justitiehuisen In samenwerking met de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
171. Bij projectoproepen van Fedasil aandacht besteden aan de genderdimensie.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
172. In de statistieken over incidenten in de opvangcentra van Fedasil opsplitsing mogelijk maken voor gendergerelateerd geweld.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		

173. Een gender coördinator aanduiden binnen de DVZ en Fedasil.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie	Nota « Go for Equality »	
174. Een uitwisseling organiseren tussen de opvangcentra van Fedasil om goede praktijken te delen met betrekking tot gendergerelateerd geweld.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
175. Het CGVS zet verder in op projecten van vorming van tolken, vorming over gendergerelateerde aspecten inbegrepen	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie	Nota « Go for Equality »	

Specifieke doelstelling

REKENING TE HOUDEN MET PERSONEN ZONDER WETTIG VERBLIJF DIE HET SLACHTOFFER ZIJN VAN GENDERGERELATEERD GEWELD

Sleutelmaatregelen 176 tot 180

176. Communicatie tussen de politie en DVZ verbeteren opdat, wanneer de politie voldoet aan haar wettelijke verplichting om DVZ op de hoogte te brengen dat een persoon zonder wettig verblijf is aangetroffen, de politie steeds duidelijk vermeldt dat het gaat om een slachtoffer van (seksueel) geweld dat aangifte doet. Dit om te verzekeren dat DVZ hiermee rekening kan houden bij het opvolgen van de melding en hier het gepaste gevolg aan kan geven.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie Minister van Binnenlandse Zaken,		
177. In het kader van de adviezen gegeven aan slachtoffers, de praktijk van de DVZ beter kenbaar maken dat indien een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) wordt uitgevaardigd ten aanzien van een persoon zonder verblijfstitel die klacht neerlegt wegens partnergeweld, er in de regel geen vasthouding zal volgen.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
178. De opvang van slachtoffers zonder papieren in de ZSG vergemakkelijken: ervoor zorgen dat het personeel van het ZSG geen identiteitskaart nodig heeft voor toegang tot zorg en begeleiding. Op grote schaal communiceren over deze toegankelijkheid, met name via partnerschappen met de actoren op het terrein die in contact staan met mensen zonder papieren.	Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit		

179. Een effectieve bescherming garanderen aan meisjes die in hun land van oorsprong het risico lopen op genitale verminking, alsook hun recht op respect voor hun familieleven met hun ouders daadwerkelijk waarborgen, en daarbij terdege rekening houden met het hoger belang van het kind.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		
180. Bij het opstellen van het Migratiewetboek nagaan hoe rekening kan worden gehouden met het Verdrag van Istanbul.	Staatssecretaris voor Asiel en Migratie		

PIJLER VII: Optreden en strijden tegen gendergerelateerd geweld op internationaal vlak

De strijd tegen gendergeweld is nooit definitief gewonnen. De verschillende periodes van crisis in onze geschiedenis, of het nu economisch, politiek, ecologisch of gezond is, hebben aangetoond dat ze de spanningen binnen bevolkingsgroepen aanzienlijk verhogen met regelmatige schadelijke gevolgen voor minderheden of meer kwetsbare doelgroepen. We zijn nooit immuun voor regressies op dit gebied.

Op internationaal niveau zal België een actieve rol blijven spelen in de strijd tegen gendergerelateerd geweld, te meer in het licht van de duidelijke terugval in rechten en toegang tot rechten in bepaalde landen van de Europese Unie en de rest van de wereld. Ons land moet zijn inspanningen op internationaal niveau verdubbelen om alle initiatieven tegen te gaan die gericht zijn op het ter discussie stellen van de winst, of die zelfs achteruitgang promoten op het gebied van gelijkheid en inclusie van vrouwen en minderheden.

Ontwikkelingssamenwerking zal streven naar internationale actie waarbij gendergelijkheid waarbij de gelijkheid van vrouwen en mannen een transversale prioriteit wordt. België zal blijven bijdragen aan maatregelen in de strijd tegen gendergerelateerd geweld en straffeloosheid voor plegers, om geweld te verminderen en strafbaar te stellen. We zullen hierbij ook oog hebben voor de preventie van gendergerelateerd geweld, dat vaak geworteld is in sociale normen en stereotypes. Dit vereist een multidimensionale aanpak gebaseerd op mensenrechten. We willen jongens en mannen betrekken in het debat en versterken in een positieve mannelijkheid.

Speciale aandacht zal worden besteed aan seksueel geweld voor, tijdens en na gewapende conflicten. In dit verband zal de ontwikkelingssamenwerking de OESO DAC-aanbeveling over de uitbanning van seksuele uitbuiting, seksueel misbruik en seksuele intimidatie volgen in de context van ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp.

België zal zich ook laten inspireren door voorbeeld initiatieven die in andere landen werden genomen in de strijd tegen gendergerelateerd geweld, bijvoorbeeld de *kaderwet*⁵⁸ in Spanje, en allianties smeden met progressieve krachten. Het zal staten oproepen en ondersteunen om de verschillende internationale instrumenten te ratificeren en uit te voeren en de effectieve implementatie zal ook worden aangemoedigd.

---

⁵⁸ Ley Marco

Op Europees niveau, ook tijdens zijn voorzitterschap van de Europese Unie in 2024, zal België de ratificatie van het Verdrag van Istanbul door de Europese Unie en zijn lidstaten blijven steunen, alsook alle wetgevende en niet-wetgevende instrumenten die, binnen de grenzen van de bevoegdheden van de EU, dezelfde doelstellingen beogen als het verdrag.

Binnen de Raad van Europa zal ons land actief blijven om Turkije aan te moedigen zijn besluit om zich terug te trekken uit het Verdrag van Istanbul terug te draaien.

België verbindt zich ertoe om in zijn **intern beleid** een voorbeeldfunctie te vervullen in de toepassing van het Verdrag van Istanbul en te communiceren over de positieve impact van dit instrument op de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van vrouwen en meisjes op het Europese en internationale toneel. Met deze voorbeeldrol proberen we ook andere landen te overtuigen hetzelfde te doen.

België zal het maatschappelijk middenveld ondersteunen bij het voorkomen en bestrijden van geweld en genderstereotypen, met name door het aan te moedigen om gebruik te maken van de EU-middelen die beschikbaar zijn in het kader van het programma "Burgers, gelijkheid, rechten en waarden" 2021-2027. Het opnemen van naar gender uitgesplitste indicatoren bij de preventie van gendergerelateerd geweld en de bevordering van gelijkheid tussen vrouwen en mannen zullen prioritaire aandachtspunten zijn.

Sleutelmaatregelen 181 tot 201			
181. De bestrijding van gendergerelateerd geweld en de strijd tegen geweld tegen vrouwen centraal stellen in internationale interventies, toespraken, teksten of bezoeken.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Vlaams minister van Buitenlandse Beleid Minister-President van de Duitstalige Gemeenschap		
182. Promoten van gendergelijkheid in het buitenlands beleid en in ontwikkelingssamenwerking.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Vlaams minister van Buitenlandse Beleid		

	Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Gelijke Kansen en Ontwikkeling		
183. De ratificatie van het Verdrag van Istanbul door de Europese Unie blijven steunen.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Vlaams minister van Buitenlandse Beleid Minister-president van de Duitstalige Gemeenschap		
184. De ratificatie door België van het Verdrag van Istanbul door andere staten (EU of niet-EU) blijven steunen.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
185. De landen oproepen om de verschillende internationale instrumenten die bijdragen tot de bestrijding van gendergerelateerd geweld te ratificeren en toe te passen, met name het Verdrag van Istanbul en Verdrag OIT 190 betreffende de uitbanning van geweld en pestering op de werkplek.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Vlaams minister van Buitenlandse Beleid Minister-president van de Duitstalige Gemeenschap		
186. Op het Europese en internationale niveau communiceren over het positieve effect van het Verdrag van Istanbul op de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van vrouwen en meisjes.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Vlaams minister van Buitenlandse Beleid Minister-president van de Duitstalige Gemeenschap		
187. Samenwerking binnen de STOP-groep (waarin overheids- en particuliere actoren en NGO's, waaronder ECPAT, samenwerken), met name door deel te nemen aan campagnes om	Minister van Buitenlandse Zaken		

reizigers bewust te maken van seksuele en commerciële uitbuiting van kinderen (website www.ikzegstop.be), door deel te nemen aan studies van ECPAT, en door goede praktijken uit te wisselen.			
188. De Belgische ambassades en consulaten bewust maken van de problematiek van gendergerelateerd geweld.	Minister van Buitenlandse Zaken		
189. Gebruik maken van de beschikbare middelen om diplomatiek huispersoneel te beschermen (bewustmaking, waakzaamheid tijdens gesprekken, controles).	Minister van Buitenlandse Zaken		
190. Het initiatief updaten waarbij het reisadvies werd ontwikkeld voor landen waar deze praktijk bestaat, en waarbij vermeld wordt dat genitale verminking bij vrouwen verboden is en dat deze praktijk, ook als ze buiten het Belgische grondgebied wordt toegepast, in België strafrechtelijk kan worden vervolgd.	Minister van Buitenlandse Zaken		
191. Pleiten voor de structurele integratie van de genderdimensie in de voorbereiding en analyse van het mandaat van vredeshandvingsmissies van de VN, de EU en de NAVO, alsmede van civiele crisisbeheersingsmissies, met inbegrip van de bestrijding van geweld tegen vrouwen en meisjes. Oproep tot het opnemen van naar geslacht uitgesplitste indicatoren in het kader van de preventie van geweld tegen vrouwen en de bevordering van gendergelijkheid.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Defensie Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
192. Bewustmaking inzake alle vormen van geweld tegen vrouwen opnemen in de initiële en/of permanente opleiding van leden van Belgische diplomatieke missies, met bijzondere aandacht voor het continuüm van geweld, het	Minister van Buitenlandse Zaken		

genderperspectief, genitale verminking van vrouwen en gedwongen huwelijken.			
193. Uitvoering van VN-resolutie 1325 "Vrouwen, vrede en veiligheid.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, Gelijke Kansen en Diversiteit		
194. Initiatieven ondersteunen die bijdragen tot de ontwikkeling en uitvoering van nationale wetgeving tegen gendergerelateerd en seksueel geweld in derde landen, waaronder het bestrijden van straffeloosheid en het vergemakkelijken van de toegang tot rechtspraak voor vrouwen en meisjes.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
195. Multilaterale partnerorganisaties financieren die een normatieve, innoverende en katalyserende rol spelen op het gebied van gendergelijkheid en in het bijzonder bij de bestrijding van gendergerelateerd geweld en andere schadelijke praktijken.	Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
196. Financiële steun verlenen aan niet-gouvernementele instellingen die tot doel hebben gendergerelateerd geweld te bestrijden en de mensenrechten van vrouwen en meisjes te bevorderen.	Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
197. Prioriteit geven, op politiek en operationeel niveau, aan de bestrijding van alle vormen van geweld voor, tijdens en na gewapende conflicten, met bijzondere aandacht voor seksueel geweld.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
198. Bij te dragen tot de uitvoering van het derde Gender Action Plan van de EU.	Minister van Buitenlandse Zaken Minister van Ontwikkelingssamenwerking Minister-president van de Regering van de Franse Gemeenschap Vlaams minister van Buitenlandse Beleid		

	Minister-president van de Duitstalige Gemeenschap		
199. Momenteel bevat de Belgische humanitaire strategie geen verwijzing naar gendergerelateerd geweld. België is voornemens dit als een concrete strategische prioriteit op te nemen bij de actualisering van zijn strategie. Deze strategische prioriteit zal onder meer betrekking hebben op het belang van de integratie van acties ter bestrijding van gendergerelateerd geweld vanaf de eerste fasen van een noodsituatie en in alle sectoren, alsmede op de noodzaak van specifieke acties ter bestrijding van dit geweld. Voorts zal het worden geïntegreerd in het algemene genderbeleid van de Belgische ontwikkelingssamenwerking en in alle Belgische humanitaire verbintenissen in verband met gendergerelateerd geweld.	Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
200. Zoveel mogelijk integreren in de verschillende samenwerkingsprogramma's en mensen bewust maken van het belang van een billijke en specifieke toegang tot diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.	Minister van Ontwikkelingssamenwerking		
201. In het kader van projecten en programma's met betrekking tot gender en op gendergerelateerd geweld, strategieën invoeren die bijdragen tot de transformatie van sociale normen en genderstereotypen, met inbegrip van mannelijkheid, alsmede strategieën om de betrokkenheid van mannen, jongens, dorpschouwen en religieuze leiders te bevorderen.	Minister van Ontwikkelingssamenwerking		

MONITORING

A. STRUCTUUR

Het NAP 2021-2025 heeft tot doel de implementatie van het Verdrag van Istanbul ervan in België te versterken en gendergerelateerd geweld te bestrijden. Het beleid ter bestrijding van gendergerelateerd geweld wordt toegespitst op 7 strategische pijlers.

Deze strategische pijlers zijn onderverdeeld in specifieke doelstellingen en vervolgens in sleutelmaatregelen, die het mogelijk maken specifiek te reageren op de verschillende gebieden van de strijd tegen gendergerelateerd geweld.

De uitvoering van de belangrijkste maatregelen is de individuele of gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Federale Staat, de Vlaamse overheid (die de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap uitoefent), de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Waals Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, de Franstalige Gemeenschapscommissie (COCOF), de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGV) en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (COCOM). In het NAP 2021-2025 zal ook rekening worden gehouden met de specifieke richtsnoeren die door de verschillende entiteiten van het land met betrekking tot gendergerelateerd geweld zijn ontwikkeld.

B. MONITORING

De strijd tegen gendergerelateerd geweld is een transversaal probleem dat de betrokkenheid en samenwerking van vele federale, gemeenschaps- en regionale jurisdicties vereist.

In de afgelopen jaren heeft het IGVM beroep gedaan op drie structuren om de opvolging van het NAP te verzekeren, namelijk een interdepartementale groep (IDG) die vertegenwoordigers van de betrokken federale, gemeenschaps- en regionale departementen samenbrengt, een stuurgroep waarbij de federale, gemeenschaps- en betrokken regionale kabinetten samenkomen en deskundigengroepen.

GREVIO was echter van mening dat ondanks dergelijke structuren inspanningen moeten worden geleverd op het gebied van interinstitutionele coördinatie. GREVIO moedigde de Belgische autoriteiten aan om, via een onafhankelijk multidisciplinair orgaan dat ook

leden van verenigingen voor de verdediging van vrouwenrechten omvat, te zorgen voor een effectieve monitoring en evaluatie van beleid en maatregelen ter voorkoming en bestrijding van geweld tegen vrouwen.

Daarom zal de monitoring van het NAP 2021-2025 worden aangestuurd door een nieuw instrument om de participatie van alle betrokken partijen te stimuleren, met bijzondere aandacht voor een goede uitvoering van het NAP en de effecten ervan op het fenomeen.

Op de vergadering van het Comité van de Partijen bij het Verdrag van Istanbul op 15 december 2020 werden ook aanbevelingen over de uitvoering van het Verdrag van Istanbul aan België gericht. Ze zijn gebaseerd op de aanbevelingen van GREVIO en worden beschouwd als een prioriteit voor België. De autoriteiten worden verzocht uiterlijk op 15 december 2023 te reageren. In dit verband zal binnen de IDG een voorafgaand overleg worden georganiseerd.

Opgvolging van de uitvoering van het NAP op politiek niveau:

De IDG wordt als volgt samengesteld:

Op ministerieel niveau

- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Staatssecretaris voor Gendergelijkheid
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van Justitie
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister van Binnenlandse Zaken
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister van Volksgezondheid
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Staatssecretaris voor Asiel en Migratie
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van Werkgelegenheid
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van Buitenlandse Zaken
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking en Grootstedenbeleid
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Vlaamse minister van Gelijke Kansen
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving

- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Vlaamse minister van Welzijn
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van Vrouwenrechten en Gelijke Kansen van Wallonië
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister van Vrouwenrechten van de Federatie Wallonië-Brussel
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de minister van Justitie van de Federatie Wallonië-Brussel
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Staatssecretaris voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Gelijke Kansen
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van de Franse Gemeenschapscommissie, belast met Sociale Actie en Gezondheid
- Een vertegenwoordiger van het kabinet van de Minister van de Duitstalige Gemeenschap belast met Sociale Zaken.

Op administratief niveau

- Een of meer vertegenwoordigers van het IGVM
- Een vertegenwoordiger van de FOD Justitie
- Een vertegenwoordiger van de FOD Binnenlandse Zaken
- Een vertegenwoordiger van de FOD Volksgezondheid
- Een vertegenwoordiger van de FOD Werkgelegenheid
- Een vertegenwoordiger van de FOD Buitenlandse Zaken
- Een vertegenwoordiger van de Dienst Vreemdelingenzaken
- Een vertegenwoordiger van het CGVS
- Een vertegenwoordiger van Fedasil
- Een vertegenwoordiger van de Permanente Lokale Politiecommissie
- Een vertegenwoordiger van het College van Procureurs-generaal

- Een vertegenwoordiger van het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van de Vlaamse overheid
- Een vertegenwoordiger van het Agentschap Justitie en Handhaving van de Vlaamse overheid
- Een vertegenwoordiger van het Agentschap Binnenlands Bestuur (afdeling Gelijke Kansen) van de Vlaamse overheid
- Een vertegenwoordiger van de Directie Gelijke Kansen van de Federatie Wallonië-Brussel
- Een vertegenwoordiger van de Directie Justitiehuisen van de Federatie Wallonië-Brussel
- Een vertegenwoordiger van het Waalse Gewest
- Een vertegenwoordiger van Equal brussels van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Een vertegenwoordiger van Brussel Preventie & Veiligheid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest
- Een vertegenwoordiger van de Franse Gemeenschapscommissie
- Een vertegenwoordiger van de Vlaamse Gemeenschapscommissie
- Een vertegenwoordiger van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
- Een vertegenwoordiger van de Duitstalige Gemeenschap

De IDG zal worden voorgezeten door het kabinet van de federale staatssecretaris voor gendergelijkheid, met steun van het IGVM.

Afhankelijk van de thema's op de IDG-agenda kunnen uitgenodigde leden deelnemen aan vergaderingen, zowel op ministerieel als departementaal niveau.

Dit orgaan zal verantwoordelijk zijn voor de uitwisseling van informatie tussen de verschillende actoren die betrokken zijn bij de concrete uitvoering van het NAP. Hiertoe zal de IDG, onder coördinatie van het IGVM, verantwoordelijk zijn voor het regelmatig bijwerken van een dashboard van de verschillende acties die binnen het NAP worden ondernomen.

Het doel van dit dashboard is om voor elke actie de volgende aspecten te illustreren:

- resultaten op het gebied van preventie en bestrijding van gendergerelateerd geweld;
- via de maatregel rekening houden met de genderdimensie;
- bijzondere aandacht voor bepaalde kwetsbare groepen;
- eventuele moeilijkheden bij de uitvoering.

Opvolging van de uitvoering van het NAP op het niveau van het maatschappelijk middenveld

Om de samenwerking tussen overheden/administraties en het maatschappelijk middenveld te versterken en de rol van het maatschappelijk middenveld en verenigingen op het terrein bij de opvolging van het NAP te versterken, is het noodzakelijk te kunnen terugvallen op een representatief orgaan van deze talrijke partners.

Daarom wordt er, na de lancering van een oproep tot deelname, een nationaal platform opgericht dat representatief is voor het Franstalige en Nederlandstalige middenveld.

De door dit platform opgestelde verslagen zullen gescheiden zijn van die van de IDG.

Koppeling met het toekomstige multidisciplinaire expertisecentrum: nader te bepalen in overleg met de IDG

C. EVALUATIE

Nadere afspraken over de inhoud en timing van de evaluatie worden gemaakt tijdens de eerste IDG-vergadering.

Het NAP zal het onderwerp zijn van een **tussentijdse evaluatie**.

Op het niveau van de IDG

Onder coördinatie van het IGVM zal een dashboard met betrekking tot de implementatie van het NAP worden ontwikkeld en bij consensus goedgekeurd door de IDG.

Namens de IDG wordt dit dashboard door het IGVM en de staatssecretaris voor Gendergelijkheid naar de leden van het nationale platform gestuurd, zodat zij meer te weten kunnen komen over de stand van zaken van alle NAP-maatregelen.

Op het niveau van het maatschappelijk middenveld

Het nationaal platform brengt een officieel advies uit over de uitvoering van het NAP. Dit advies zal officieel worden voorgelegd aan het IGVM en aan de staatssecretaris voor gendergelijkheid, die het op haar beurt zal meedelen aan de leden van de IDG.

In finale fase

Er wordt een bijeenkomst georganiseerd tussen leden van de IDG en het landelijk platform om verbeteringen of aanpassingen in het kader van het NAP te bespreken.

Het NAP zal volgens hetzelfde proces als dat van de tussentijdse evaluatie, ook aan een eindevaluatie worden onderworpen.

Daarnaast zal de tussentijdse en **eindbeoordeling** van het NAP worden gepresenteerd op een IMC voor vrouwenrechten.